

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS

EKT

TURINYS

1. IVADAS	6
2. ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLEMENTAVIMAS	8
3. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA.....	10
3.1. Šakių rajono savivaldybė.....	10
3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra.....	11
3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas.....	13
3.3.1. Investicinių projektų įgyvendinimas	13
3.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas.....	13
3.3.3. „Teršėjas moka“ princiopo įgyvendinimas.....	14
3.4. Komunalinių atliekų susidarymas	15
3.5. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra bei komunalinių atliekų tvarkymas .	17
3.5.1. MKA surinkimas ir surinkimo konteineriai	17
3.5.2. Pakuotės atliekų ir antrinių žaliau surinkimo priemonės ir šių atliekų tvarkymas	18
3.5.3. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (DGASA) ir atliekų tvarkymas	22
3.5.4. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūra bei šių atliekų tvarkymas	
24	
3.6. MKA surinkimas ir rūšiavimas	27
3.7. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne.....	30
3.8. Viešujų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis.....	31
3.9. Šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma tvarkymas.....	31
3.10. Visuomenės švietimas ir informavimas	32
4. ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS.....	33
ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA.....	41
5. ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS	42
5.1. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai	43
5.2. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės	48
6. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS	69
6.1. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė	69
6.2. Infrastruktūros plėtra	71
7. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIU IŪZ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS	74

8. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI.....	75
PRIEDAI	82

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Marijampolės regionas ir Šakių rajono savivaldybė	10
2 pav. Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Šakių rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo	10
3 pav. Komunalinių atliekų susidarymas Šakių rajono savivaldybėje	16
4 pav. Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui Šakių rajono savivaldybėje, t/metus	16
5 pav. Komunalinių atliekų tvarkymas Šakių rajono savivaldybėje	17
6 pav. Antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimas Šakių rajono savivaldybėje	19
7 pav. Antrinių žaliavų surinkimas vienam gyventojui Šakių rajono savivaldybėje, kg/metus	21
8 pav. Tvarkomų DGASA atliekų kiekliai 2018–2020 m.	23
9 pav. Vienam gyventojui surenkamų DGASA atliekų kieko pokytis savivaldybėse	23
10 pav. Žaliųjų atliekų tvarkymas Šakių rajono savivaldybėje , tonos	25
11 pav. Tvarkomų rūšiavimo įmonėje atliekų kiekliai, tonos	28
12 Pav. Antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų išskyrimas Marijampolės MBA, tonos	28
13 pav. Šakių rajono MKA morfologijos tyrimų rezultatai, procentai	29
14 pav. Marijampolės regioniname sąvartyne šalinamos atliekos, 2014–2020 m., tonos	31
15 pav. Šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma susidarymas, tonos	31
16 pav. KA tvarkymas Šakių rajono savivaldybėje	34
17 pav. Valstybinis ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas	48
18 pav. Marijampolės regiono ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas	48
19 pav. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai	49
20 pav. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų uždaviniai	49
21 pav. Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas	73

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Individualių vieno-dvieju būtų namų pasiskirstymas Šakių rajono savivaldybėje, 2020 m.	10
2 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkytojų sąnaudų pasiskirstymas pagal veiklas 2020 m., proc.	14
3 lentelė. Komunalines atliekas tvarkančios įmonės Šakių rajono savivaldybėje, 2020 m.	17
4 lentelė. Antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimo konteinerinių aikštelių pokytis Šakių rajono savivaldybėje 2016–2020 m.	18
5 lentelė. Individualus AŽ ir PA surinkimo konteinerių kiekis Šakių rajono savivaldybėje , 2020 m.	19
6 lentelė. Antrinių žaliavų bei pakuotės atliekų surinkimas Šakių rajono savivaldybėje.....	20
7 lentelė. Antrinių žaliavų bei pakuotės atliekų surinkimas vienam gyventojui Šakių rajono savivaldybėje.....	20

8 lentelė. Surinktų ir sutvarkytų užstato administratoriaus pavedimo davėjų pakuočių atliekų kiekis Šakių rajono savivaldybėje (tonomis)	21
9 lentelė. Šakių rajono savivaldybės teritorijoje eksplotuojamos DGASA, 2020 m.....	22
10 lentelė. Papildančias sistemas eksplotuojančios įmonės Šakių rajono savivaldybėje, 2020 m.	24
11 lentelė. Šakių rajono savivaldybės ŽAKA, 2020 m.....	25
12 lentelė. Pagaminamo komposto kiekiai ŽAKA 2018-2020 m., tonos.....	25
13 lentelė. Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompostuojamų atliekų kiekis Šakių rajono savivaldybėje	26
14 lentelė. Valstybiname atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis, tonos.....	27
15 lentelė. Biologinio apdorojimo įrenginiuose tvarkomos atliekos, tonos.....	29
16 lentelė. Tvarkomų Šakių rajomo MKA MBA įrenginiuose atliekų pagal frakcijas kiekiai 1 gyventojui kg/metus, 2020 m.	30
17 lentelė. Regioniname sąvartyne šalinamų atliekų kiekiai, t/metus	30
18 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano įgyvendinimas Šakių rajono savivaldybėje.....	35
19 lentelė. Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai	38
20 lentelė. Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	39
21 lentelė. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai	43
22 lentelė. VAPTP uždaviniai.....	44
23 lentelė. VAPTP užduotys ir siekiai	45
24 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP	46
25 lentelė. Antrinių žaliaivų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas Šakių rajono savivaldybėje.	70
26 lentelė. Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų kieko susidarymo prognozė 2023–2027 m., t.	70
27 lentelė. Bioskaidžių atliekų infrastruktūros plėtros poreikis Šakių rajono savivaldybėje... ...	71
28 lentelė. Individualių kompostavimo dėžių poreikis Šakių rajono savivaldybėje	72
29 lentelė. Tekstilės konteinerių poreikis Šakių rajono savivaldybėje	72
30 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Šakių rajono savivaldybėje	74
31 lentelė. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėsena	75
32 lentelė. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano priemonių stebėsena	77

VARTOJAMOS SANTRUMPOS

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
AM	Aplinkos ministerija
ATP	Atliekų tvarkymo planas
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
EEJA	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ENTP	Eksplotuoti netinkamos transporto priemonės
ES	Europos Sąjunga
GIA	Gamintojų ir importuotojų asociacija
KA	Komunalinės atliekos
KAK	Kietasis atgautasis kuras
LAAIF	Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
LR	Lietuvos Respublika
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
PA	Pakuotės atliekos
AAD	Aplinkos apsaugos departamentas
SA	Savivaldybių administracijos
SiGA	Statybos ir griovimo atliekos
SPAV	Strateginis pasekmį aplinkai vertinimas
TIPK	Taršos integruota prevencija ir kontrolė
MAATC	UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VSATP	Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013 m.
ŽA	Žaliosios atliekos
ŽAKA	Žaliujų atliekų kompostavimo aikštelės

1. JAVADAS

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolatos besivystanti sistema, kurios sėlygas užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai ir Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti ir patvirtinti Valstybiname atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane ir skirti šiemis reikalavimams įgyvendinti. Tokių reikalavimų, uždavinų nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingų iššūkių atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms ir šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Jos susiduria su iškeltų uždavinų įgyvendinimo sudėtingumo ir nuolatos kintančios dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas ir įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti Valstybiname atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (toliau – VAPTP), prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarą komunalinių atliekų tvarkymą savivaldybėje, buvo parengtas Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metais planas.

Pagrindinis Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – suderinti Šakių rajono savivaldybės ir Marijampolės regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius regione. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus, atitinka komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems teritorijos gyventojams. Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tolimesnė plėtra numatyta vystyti laikantis atliekų tvarkymo prioritetų, kurių svarbiausias – atliekų prevencija (susidarymo vengimas). Kitas prioritetas – paruošimo naudoti pakartotinai, atliekų perdirbimo ir naudojimo kitais būdais sprendimų taikymas ir, tik blogiausiu atveju, galimas atliekų šalinimas sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatyti atliekų tvarkymo tikslai, užduotys ir uždaviniai jiems įgyvendinti atitinka VAPTP nustatytus tikslus ir uždavinius.

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas pakeičia šiuo metu galiojantį Šakių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T-30 „Dėl Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014–2020 metams patvirtinimo“ patvirtintą rajono atliekų tvarkymo planą, ir kartu nustato naujas VAPTP numatyti užduotims įgyvendinti reikalingas priemones bei uždavinius ateinančiam 2021–2027 m. periodui.

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274 patvirtintus reikalavimus regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams.

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano sudėtinės dalys:

- atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė;
- atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija;
- atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas.

Rengiant planą buvo naudotasi įvairiais informacijos šaltiniais:

- Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis už 2018– 2020 (2021) metus;
- UAB MAATC pateiktais ir viešoje erdvėje publikuojamais duomenimis (atliekų surinkimo ir tvarkymo rodiklių metiniai suvestiniai rodikliai, esami Marijampolės regiono ir Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planai, ir kt.);
- Duomenimis, surinktais darbinių susitikimų su Marijampolės regiono plėtros taryba ir savivaldybe metu.

Ataskaitoje analizuojami duomenys už 2018–2020 (2021) metus, o prieduose pateikiami visi skelbiams statistiniai duomenys. Atkreiptinas dėmesys, kad iš skirtingu informacijos šaltinių surinkti statistiniai duomenys ne visada sutapo, taip pat net to paties šaltinio, tačiau skirtingu metų informacija labai varijuoja, o tai neleidžia daryti vienareikšmiškų išvadų dėl atliekų susidarymo ir tvarkymo tendencijų regione bei Šakių rajono savivaldybėje. Viena pagrindinių duomenų nepatikimumo priežasčių – nesisteminis skirtingu atliekų srautų priskyrimas komunalinių atliekų srautui. Siekiant išvengti galimo duomenų nepagrįstumo darant prielaidas ir pagrindines išvadas, Plane daugiausia buvo remtasi Aplinkos apsaugos agentūros pateiktais duomenimis. Taip pat atkreipiama dėmesys, kad nuo 2018 metų sausio 1 dienos buvo pakeista atliekų apskaitos tvarka.

Sprendimą dėl Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano patvirtinimo priima Šakių rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į UAB MAATC, gyventojų ir įmonių siūlymus.

Vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka, parengtam Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui, buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–455, patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose, vertinimo subjektų ir Europos Sajungos valstybių narių informavimo aprašu ir jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimui.

2. ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLEMENTAVIMAS

Svarbiausios ES direktyvos, reglamentuojančios komunalinių atliekų tvarkymą:

- 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas;
- 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- 2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2150/2002 dėl atliekų su 2010 m. rugsėjo 27 d. pakeitimais;
- 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2000/76/EB dėl atliekų deginimo;
- 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo su 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos sprendimu 413/2010 padarytais pakeitimais;
- 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų su 2009 m. kovo 11 d., 2008 m. spalio 22 d. ir 2013 m vasario 7 d. pakeitimais;
- 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksplauoti netinkamų transporto priemonių (ENTP) su 2010 m. vasario 23 d. pakeitimais;
- 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl bateriju ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir direktyvos 91/157/EEB panaikinimo su 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/103/EB pakeitimais
- 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/1/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės;
- 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės).

Nacionaliniai teisės aktai ir kiti dokumentai, kuriais vadovaujantis plėtojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos ir rengiami bei atnaujinami komunalinių atliekų tvarkymo planai:

- Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas;
- 2022 m. birželio 1 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 573 patvirtintas Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas;
- Atliekų tvarkymo taisyklės (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. nutarimas Nr. 217);
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija;
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija;

- Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija;
- Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymas;
- Reikalavimai regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274;
- Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. Nr. 967;
- Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455;
- 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“;
- 2022–2030 metų Regionų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“;
- Marijampolės regiono plėtros planas 2014–2020 metams, patvirtintas Marijampolės regiono plėtros tarybos 2013 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. 51/8S-46 “Dėl Marijampolės regiono plėtros plano 2014–2020 metams patvirtinimo”;
- 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros planas, patvirtintas 2023 m. vasario 9 d. Marijampolės regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. S-1 „Dėl 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plano patvirtinimo“.

3. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

3.1. Šakių rajono savivaldybė

Šakių rajono savivaldybė – administracinis-teritorinis vienetas pietvakarių Lietuvoje, pasienyje su Karaliaučiaus sritimi. Administracinis centras – Šakiai. Savivaldybės plotas – 1 453 km². Savivaldybės teritorijoje yra 3 miestai – Gelgaudiškis, Kudirkos Naumiestis ir Šakiai; 8 miesteliai – Barzdai, Griškabūdis, Kriūkai, Lekėčiai, Lukšiai, Sintautai, Žemoji Panemunė ir Žvirgždaičiai bei 533 kaimai.

Šaltinis: <https://www.google.com/maps/place/Šakių+r.+sav.>

1 pav. Marijampolės regionas ir Šakių rajono savivaldybė

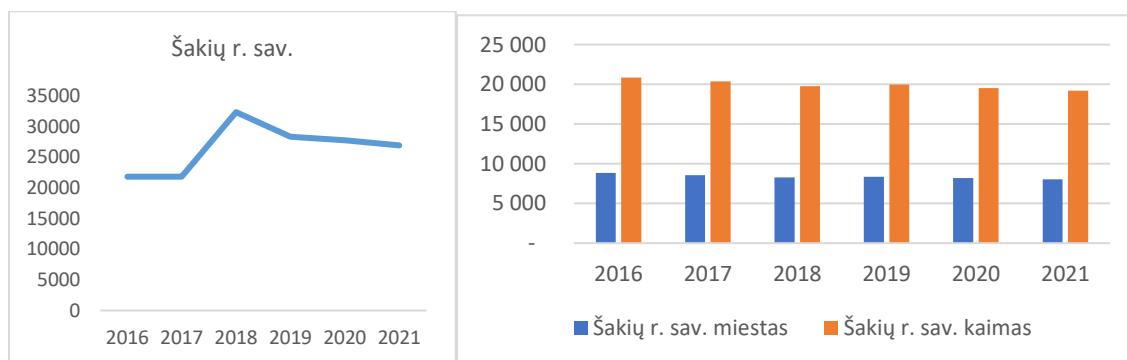
Šakių rajono savivaldybė – trečia pagal gyventojų skaičių Marijampolės regione (apie 20 proc. visų regiono gyventojų), 2021 m. sausio 1 d. savivaldybėje gyveno 26 931 gyventojai, nuo 2016 m. gyventojų skaičius sumažėjo apie 9 proc. (2016 m. gyventojų skaičius siekė 29 693).

1 lentelė. Individualių vieno-dviejų būty namų pasiskirstymas Šakių rajono savivaldybėje, 2020 m.

Turto objekto savivaldybė	Turto objekto vietovės tipas	Turto objektų skaičius
Šakių raj. sav.	Kaimas	6 097
	Miestas, miestelis	3 160

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Daugiau kaip 50 procentų individulių namų yra registratoriai kaimo vietovėse, kuriose gyvena apie 70 proc. rajono gyventojų.

2 pav. Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Šakių rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka savivaldybės atsako už savivaldybių teritorijoje susidarančių mišrių komunalinių atliekų surinkimo, pervežimo į regioninius MBA įrenginius ir nuo jų atskirtų antrinių žaliavų, pakuočių atliekų, žaliųjų atliekų, pavojingų buities atliekų, didelio gabarito ir kitų naudoti tinkamų atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir kitų specifinių, panaudoti ar kitaip perdirbtai tinkamų atliekų, šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba jis neegzistuoja tvarkymo organizavimą. Atliekų surinkimo paslaugas savivaldybių teritorijoje teikia įmonės, turinčios, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, teisę teikti tokias paslaugas, kurios paprastai atrenkamos viešųjų paslaugų pirkimo konkurso būdu, arba tokios paslaugos pavedtos teikti savivaldybių įmonėms savivaldybių tarybų sprendimais. Savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos turi užtikrinti kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas už mažiausią galimą kainą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir prieinamumą. Savivaldybės atsakingos už atliekų tvarkymo organizavimą įgyvendinant principą „teršėjas moka“, o visos lėšos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, naudojamos tik regioninei ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms finansuoti. Savivaldybės turi teisę pavesti savivaldybės ar savivaldybių įsteigtai įmonei vykdyti atliekų tvarkymo funkcijas.

Šakių rajono savivaldybė atlieka šias pagrindines organizavimo funkcijas:

- tvirtina savivaldybės atliekų tvarkymo planus bei taisykles;
- tvirtina įmokas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą;
- kontroliuoja UAB MAATC veiklą;
- kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių;
- organizuoja šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba jis neegzistuoja, tvarkymo organizavimą.

Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima šių atliekų tvarkymą:

- mišrių (likusių po pirminio rūšiavimo) komunalinių atliekų;
- buityje susidarančių antrinių žaliavų, pakuočių atliekų;
- buityje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų (maisto, žaliųjų ir kt.);
- buityje susidarančių didelių gabaritų atliekų ir naudotų padangų;
- tekstilės atliekų;
- buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- statybos ir griovimo atliekų;
- buityje susidarančių pavojingų atliekų;
- gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąšlavų;
- šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo neįmanoma nustatyti;
- kitų atliekų, kurios išskiriamos pagal poreikį teisės aktais, įskaitant savivaldybės priimtus teisės aktus.

Savivaldybių administracijos rengia, o tarybos tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir atliekų tvarkymo taisykles. Savivaldybių atliekų tvarkymo plano sprendimai, užduotys ir priemonės suderinamos su regioniniu atliekų tvarkymo planu ir turi atitikti Valstybinio atliekų tvarkymo planavimo dokumento nuostatas. Siekiant užtikrinti sėkmingai organizuoti atliekų tvarkymo sistemą, Šakių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T-30 „Dėl Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 metams patvirtinimo“ patvirtino rajono atliekų tvarkymo planą, o 2016-12-23 Šakių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-378 „Dėl Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ patvirtino atliekų tvarkymo taisykles.

Vykdant Europos Sajungos ISPA fondo reikalavimą sukurti bendrą kooperuotą naudos gavėją ir siekiant užtikrinti efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybišką ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams, Marijampolės regiono savivaldybės 2002 m. pasirašiusius Jungtinės veiklos sutartį įsteigė Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centrą – UAB MAATC. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre bendrovė įregistruota 2003 m. sausio 16 d.

UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro steigėjai ir akcininkai yra visos penkios Marijampolės apskrities savivaldybės:

- Kalvarijos savivaldybė, 8 %
- Kazlų Rūdos savivaldybė, 8 %
- Marijampolės savivaldybė, 37 %
- Šakių rajono savivaldybė, 20 %
- Vilkaviškio rajono savivaldybė, 27 %

Šakių rajono savivaldybės taryba patvirtino koncesijos sutartį ir pavedė UAB MAATC organizuoti Marijampolės regiono savivaldybių teritorijoje viešias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas ir būti Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos operatoriumi. UAB MAATC vykdo šias pagrindines funkcijas komunalinių atliekų tvarkymo srityje:

- organizuoja ir plėtoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą;
- vykdo komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stebėseną;
- organizuoja įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą iš atliekų turėtojų surinkimą;
- organizuoja senų sąvartynų uždarymą ir jų priežiūrą;
- vykdo visuomenės informavimo apie komunalinių atliekų tvarkymą programą;
- organizuoja ir vykdo viešųjų pirkimų konkursus komunalinių atliekų tvarkymo operatoriams parinkti;
- vykdo visuomenės informavimo apie komunalinių atliekų tvarkymą programą.

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima Šakių rajono savivaldybėje ir Marijampolės regione įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektorius vystymo projektus, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos ir komunalinių atliekų sistemos administruavimo) sąnaudas. Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – įmokų už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, ES paramos, skolintų lėšų.

3.3.1. Investicinių projektų įgyvendinimas

UAB MAATC 2017 m. lapkričio 30 d. pasirašė projekto finansavimo ir administruavimo sutartį Nr. 05.2.1-APVA-R-008-41-0001/2017/474 su Aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto „Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ priemonės Nr. 05.2.1-APVA-R-008 finansavimo. Projekto veiklų įgyvendinimo pradžia – 2017 m. lapkričio 30 d., planuojama projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2023 m. rugsėjo 30 d.

Investicinio projekto tikslas – Marijampolės regiono savivaldybėse plėtoti komunalinių atliekų rūšiuojamojo atliekų surinkimo infrastruktūrą, sukurti atliekų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūrą (siekiamas rodiklis – sukurti 8155 t/metus pajęgumai).

Projekto įgyvendinimo metu vykdoma veikla:

- Konteinerinių aikštelių įrengimas ir konteinerių įsigijimas;
- Didelių gabaritų atliekų surinkimo naujų aikštelių įrengimas (Šakių r. savivaldybėje 2 vnt.) ir esamų aikštelių atnaujinimas, pritaikant jas atliekų paruošimui naudoti pakartotinai;
- Konteinerių įsigijimas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėms;
- Kompostavimo dėžių individualioms valdoms plėtra;
- Visuomenės informavimas atliekų tvarkymo klausimais.

2020 m. pabaigoje buvo galutinai suderinti konteinerių aikštelių sąrašai su Marijampolės regiono savivaldybių administracijomis ir parengti aikštelių projektais. Marijampolės regione bus įrengtos 671 antžeminės konteinerių aikštélés, pagerintos atskiro antrinių žaliaivų, pakuotés atliekų ir tekstilés surinkimo sąlygos: bus didesnis tokų aikštelių prieinamumas, padidinti konteinerių tūriai. Įrengus tvarkingas konteinerių aikštèles, pagerės bendras gyvenamujų vietovių vaizdas, mažinama vizualinė tarša. Priėjimas prie aikštelių bus pritaikytas žmonėms su negalia.

3.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, savivaldybių nustatomo mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcinguo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais. Marijampolės regiono įmokų už atliekų tvarkymą kainodaros pagrindą sudaro atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki regioninio savarytyno sąnaudos;
- Įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą administruavimo sąnaudos;

- Atskiro komunalinių atliekų srautų surinkimo sąnaudos;
- Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos (infrastruktūros – DGASA ŽAKA, MBA eksploatacijos ir kt. sąnaudos);
- Atliekų šalinimo sąvartyne veiklos sąnaudos;
- Įgyvendinamų projektų sąnaudos;
- UAB MAATC administracinių sąnaudos.

Didžiąją dalį visų sąnaudų sudaro mišrių komunalinių atliekų surinkimo, apdorojimo ir šalinimo sąnaudos. Žemiau pateiktoje lentelėje pateikiami duomenys apie atliekų tvarkytojų kaštų atliekų tvarkymo veikloje pasiskirstymą 2020 m.

2 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkytojų sąnaudų pasiskirstymas pagal veiklas 2020 m., proc.

Savivaldybė	Mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudos, %	Mišrių komunalinių atliekų apdorojimo ir šalinimo sąnaudos, %	Įmišrių komunalinių atliekų patekusių antrinių žaliavų ir pakluitės atliekų atskyrimo nuo mišrių komunalinių atliekų ir kitos tvarkymo sąnaudos, %	DGASA aikštelių eksplloatavimo sąnaudos %	Kompostavimo aikštelių eksplloatavimo sąnaudos %	Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros attraujinimo sąnaudos, %surinkimo ir (ar) tvarkymo sąnaudos, %	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo sąnaudos %
Šakių raj. sav.	21,00	15,00	24,00	7,00	5,00	5,00	18,00

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybė

Vidutiniai komunalinių atliekų tvarkymo kaštai 2020 metais vienam namui ūkiui (apie 53,88 EUR/metus) sudarė mažiau kaip 1 proc. vidutinių disponuojamų namų ūkio pajamų regione, kurios sudaro apie 11 484 EUR/metus¹.

3.3.3. „Teršėjas moka“ principio įgyvendinimas

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- „Proporcingumo“ principas teigia, kad apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas atliekų turėtojo susidarančiam atliekų kiekiui;

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=24c7a9a2-04af-48a6-9929-3c36520b1978#/>

- „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas. Tokiu būdu šis principas taip pat reiškia, kad vienos tonos mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t. y. atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visoms Regiono savivaldybėms, t. y. paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo regioninio sąvartyno.

Remiantis minėtais principais ir vadovaujantis Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 71, savivaldybės nustato vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius. Nustatant šiuos dydžius, apskaičiuojamos pastovios ir kintamos būtinisos komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, kurias turi padengti kiekvienas nekilnojamomo turto objektas (objektų rūšių sąrašą nustato Aplinkos ministerija). Šakių rajono savivaldybės taryba 2016-12-30 savo sprendimu Nr. T-396 „Dėl įmokų už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą Šakių rajono savivaldybėje dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ patvirtino įmokos dydžius ir taikymo tvarką.

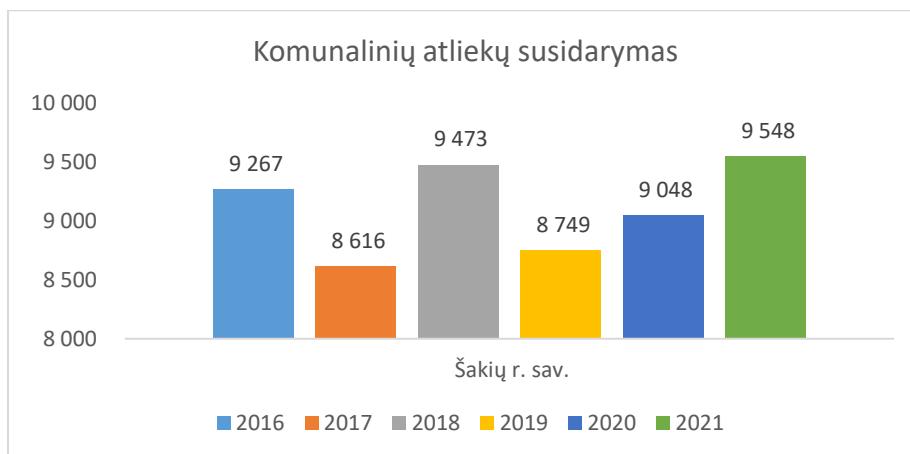
Iki 2016 m. gruodžio 31 d. UAB MAATC įkurtas Klientų aptarnavimo skyrius buvo atsakingas už Marijampolės regiono atliekų turėtojų aptarnavimą bei administravo savivaldybių vietinę rinkliavą, vykdymamas šias vietinės rinkliavos administravimo procedūras: vietinės rinkliavos mokėtojų registro kūrimą ir tvarkymą, vietinės rinkliavos dydžio apskaičiavimą, vietinės rinkliavos surinkimo organizavimą, vietinės rinkliavos mokėjimo kontrolę. Nuo 2017 m. sausio 1 d. savivaldybių vietinė rinkliava už atliekų tvarkymą panaikinta, todėl šiuo metu Klientų aptarnavimo skyrius vykdo atliekų turėtojų duomenų, reikalingų įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą apskaičiavimui, rinkimą ir tikslinimą, tvarko atliekų turėtojų registrą bei teikia duomenis reikalingus rinkliavos skolų išieškojimui. Klientų aptarnavimo skyrius taip pat sudaro komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartis su atliekų turėtojais, organizuoja atliekų surinkimo priemonių suteikimą, prižiūri ir kontroliuoja Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos vežėjus, kaip jie vykdo atliekų surinkimą, vežimą visoje Marijampolės apskrityje bei atliekų turėtojus – kaip jie laikosi teisės aktų, reglamentuojančių atliekų tvarkymą, nuostatų.

Pagal Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą gaminių ar pakuočių, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, atliekų tvarkymas yra gamintojų ir importuotojų pareiga, išskaitant ir infrastruktūros diegimą, todėl išlaidos, susijusios su šių atliekų tvarkymu, neįtrauktos į įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą.

3.4. Komunalinių atliekų susidarymas

AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2020 m. Marijampolės regiono savivaldybėse susidarė beveik 55 tūkst. tonų komunalinių atliekų (2021 m. šių atliekų susidarė jau 59 tūkst.

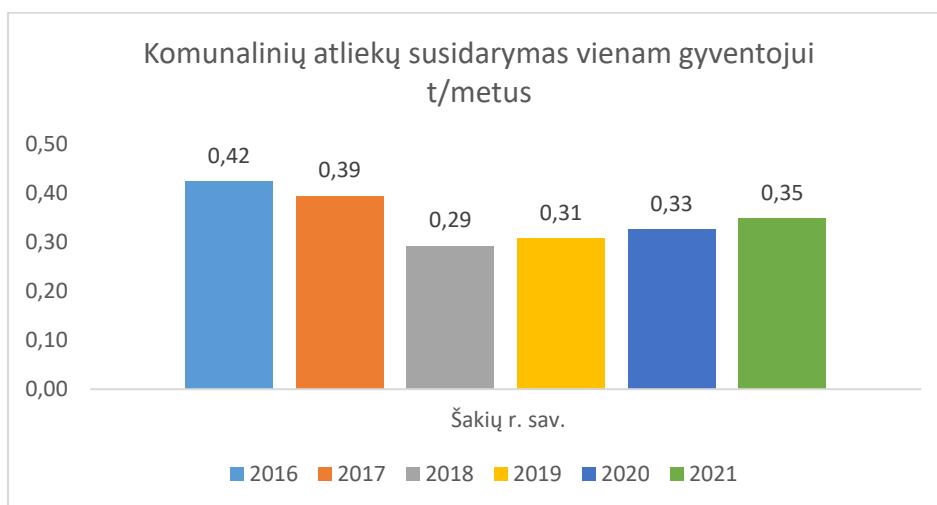
tonų), iš kurių Šakių rajono savivaldybėje susidarė kiek daugiau kaip 9 tūkst. tonų. Reikia pažymėti, kad jų kiekį neįtrauktos namų ūkiuose sutvarkomos atliekos (žaliųjų atliekų kompostavimas ir kt.), atskirai ne per savivaldybių sistemas surenkamos antrinės žaliavos ir pakuočių atliekos, elektros ir elektronikos, statybos, griovimo atliekos ir nuotekų dumblas iš vandens valymo įrenginių.

3 pav. Komunalinių atliekų susidarymas Šakių rajono savivaldybėje

Šaltinis: AAA duomenys

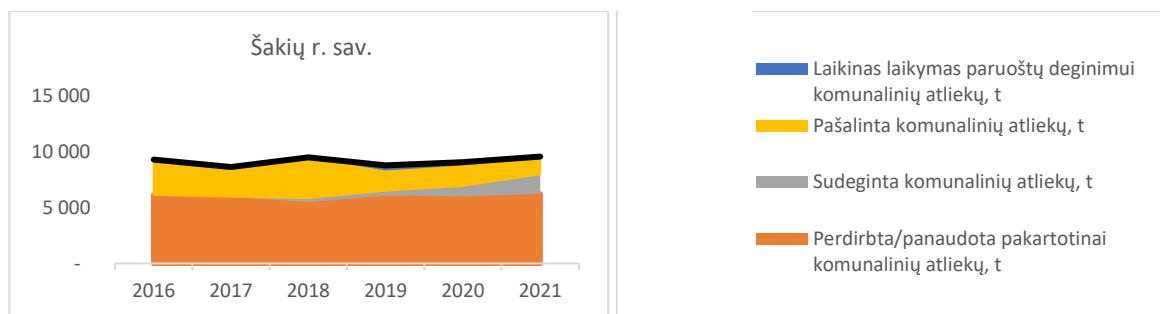
Reikia atkreipti dėmesį, kad komunalinių atliekų susidarymas per pastaruosius šešerius metus Šakių rajono savivaldybėje beveik nesikeitė, nežiūrint gyventojų mažėjimo bei mažėjančios komunalinių atliekų susidarymo normos ir svyravo apie 9 tūkstančius tonų per metus. Tokia tendencija matomai susijusi su netikslia komunalinių atliekų apskaita. Vidutiniškai rajone komunalinių atliekų susidarymo norma vienam gyventojui sumažėjo 9 kg / asmeniui, kas iš dalies susiję su atliekų prevencija, sumažėjusi vartojimu, bei atliekų tvarkymu susidarymo vietoje (namudinis kompostavimas) bei užstato sistema.

4 pav. Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui Šakių rajono savivaldybėje, t/metus

Šaltinis: AAA duomenys

Šakių rajono savivaldybėje 2020 m. perdirbta / panaudota pakartotinai naudoti komunalinių atliekų – 66 proc. iš visų susidarančių atliekų, pašalinta 20 proc., kitas kiekis saugomas deginti arba sudegintas.

5 pav. Komunalinių atliekų tvarkymas Šakių rajono savivaldybėje

3.5. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra bei komunalinių atliekų tvarkymas

Igyvendinant ES finansuojamus projektus ir dalinai finansuojant savivaldybių lėšomis, Šakių rajono savivaldybėje sukurti komunalinių atliekų tvarkymo pajėgumai, atitinkantys susidarančių atliekų kiekius ir leidžiantys įgyvendinti esamo Valstybinio, regioninio ir savivaldybių atliekų tvarkymo planų tikslus ir užduotis.

3.5.1. MKA surinkimas ir surinkimo konteineriai

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugas Šakių rajono savivaldybėje teikia viešųjų konkursų būdu parinkti komunalinių atliekų vežėjai.

3 lentelė. Komunalines atliekas tvarkančios įmonės Šakių rajono savivaldybėje, 2020 m.

Savivaldybė	Atliekų tvarkytojo pavadinimas	Vykdoma veikla									
		Mišrių komunalinių atliekų surinkimas	Buityje susidarančių pavojingų atlieku	Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas	Popieriaus surinkimas	Stiklo surinkimas	Plastiko surinkimas	Didžiųjų atliekų surinkimas	Statybosi ir griovimo atliekų surinkimas	EEI atliekų surinkimas	Padangų atliekų surinkimas
Šakių raj. sav.	UAB "Ecoservice"	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
	UAB „Ekonovus“	Ne	Ne	Ne	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybė

Mišrios komunalinės atliekos surenkamos apvažiavimo būdu pagal sutartyse numatytais ir su atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi suderintus grafikus, kurie skelbiami atliekų tvarkytojų ir sistemos administratoriaus tinklapiuose. MKA surenkamos naudojant įvairių talpų surinkimo konteinerius (nuo 0,08 iki 2,5 m³). Už konteinerių (tieki individualių tiek bendro

naudojimo) tiekimą atliekų turėtojams atsakingi MKA tvarkytojai sutartyse nurodytomis sąlygomis, o konteinerines aikštėles įrengia atliekų tvarkymo sistemos administratorius. Komunalinių atliekų vežėjai teikia ne tik mišrių komunalinių atliekų, surinkimo paslaugą, įskaitant bendro naudojimo konteinerių dezinfekavimą, bet ir apvažiavimo būdu teikia didelių gabaritų, buityje susidarančių pavojingų atliekų, EEĮ atliekų surinkimo paslaugą.

3.5.2. Pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo priemonės ir šių atliekų tvarkymas

Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 metams 246.1 straipsnio reikalavimais, savivaldybės turėjo iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams, jas atnaujinti. Įrengiant tokias antrinių žaliavų surinkimo aikštėles turi būti laikomasi šių reikalavimų (VATP 246.2 straipsnis):

- savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštélę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;
- vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;
- savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštélę.

Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. AT - 845 „Dėl Šakių, Gelgaudiškio, Kudirkos Naumiesčio miestų ir Šakių rajono savivaldybės konteinerių aikštelių išdėstymo schemų ir sąrašų patvirtinimo“ konteinerių išdėstymo schema yra patvirtinta.

Šakių rajono savivaldybėje VATP reikalavimai antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimo konteinerių aikšteliems – savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštélę 800 gyventojams, yra įgyvendinti – visos savivaldybė yra patvirtinus konteinerių išdėstymo (antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių) schema, o 2020 m. viena antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų konteinerių aikštélė vidutiniškai aptarnavo 195 gyventojus.

4 lentelė. Antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimo konteinerinių aikštelių pokytis Šakių rajono savivaldybėje 2016–2020 m.

Savivaldybė	2016	2020
Šakių raj. sav.		
Antrinių žaliavų konteinerių aikštélės, vnt.	142	142
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštélė, vnt.	154	195

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybė

Siekiant įgyvendinti VATP 2014–2020 m. antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo uždavinius – iki 2020 m. perdirbtį ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (VATP 230.3. straipsnis) ir užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal

atliekų kiekj) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti (VATP 230.4 straipsnis), Šakių rajono savivaldybės individualių namų savininkai buvo aprūpinami 120–240 l talpos individualiais konteineriais stiklo atliekoms ir pakuočių, popieriaus, plastiko atliekoms surinkti. Šiuos konteinerius aptarnauja įmonės, pasirašiusios sutartis su savivaldybėmis sutartyse nurodytu dažnumu. UAB MAATC su licencijuotomis gamintojų importuotojų organizacijomis VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“, VšĮ „Žaliasis taškas“, ir VšĮ „Gamtos ateitis“ yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamo surinkimo, vežimo bei paruošimo naudoti organizavimo visose Marijampolės regiono savivaldybėse.

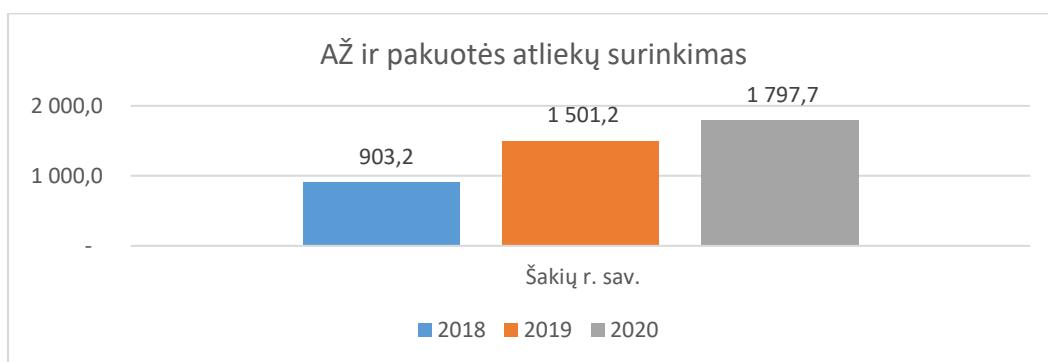
5 lentelė. Individualus AŽ ir PA surinkimo konteinerių kiekis Šakių rajono savivaldybėje , 2020 m.

Savivaldybė	Individualių namų skaičius	Individualaus naudojimo antrinių žaliaivų ir pakuočių atliekų konteineriai, vnt.	Individualaus naudojimo stiklo pakuotės konteineriai, vnt.	Aprūpinimas, %
Šakių rajono sav.	9603	9100	9100	95%

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybė

Šakių rajono savivaldybėje praktiškai visi individualių namų savininkai (95 proc. visų namų savininkai) yra aprūpinti individualius rūšiavimo konteineriais, o daugiabučių namų gyventojams skirtos antrinių žaliaivų konteinerių aikštelės vidutiniškai aptarnauja 195 gyventojus, t. y. rajono gyventojams sudarytos visos sąlygos pirminiam rūšiavimui.

Remiantis atliekų tvarkymo taisyklėmis, atliekų turėtojai turi rūšiuoti antrines žaliaivas ir pakuotės atliekas jų susidarymo vietose. Daugiabučių namų gyventojai išrūšiuotas antrines žaliaivas ir pakuočių atliekas turi išmesti į konteinerinėse aikštelėse pastatytais antrinių žaliaivų surinkimo konteinerius su atitinkamais užrašais, o individualių namų gyventojai aprūpinti rūšiuojamaisiais konteineriais. Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos iš individualių namų gyventojų mieste surenkamos pagal nustatyta grafiką, kuris skelbiamas atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus – UAB MAATC internetinėje svetainėje.

6 pav. Antrinių žaliaivų ir pakuotės atliekų surinkimas Šakių rajono savivaldybėje

2020 m. Šakių rajono savivaldybėje atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliaivų kiekis sudarė apie 1,8 tūkst. tonų, neskaitant juridinių asmenų bei per užstato sistemą surenkamas atliekas ir antrines žaliaivas. Vertinant 2018–2020 m. duomenis matyti, kad antrinių žaliaivų bei

pakuočių atliekų surinkimas išaugo beveik 50 proc., labiausiai augo plastiko ir plastikinių pakuočių surinkimas.

6 lentelė. Antrinių žaliavų bei pakuotės atliekų surinkimas Šakių rajono savivaldybėje

Metai	Frakcija	Šakių raj. Sav.
2018	Popieriaus ir kartono pakuotė	206
	Plastikinė (kartu su PET) pakuotė	410
	Stiklas	243
	Metalas	45
	Viso savivaldybėje	903
2019	Popieriaus ir kartono pakuotė	269
	Plastikinė (kartu su PET) pakuotė	682
	Stiklas	499
	Metalas	50
	Viso savivaldybėje	1 501
2020	Popieriaus ir kartono pakuotė	345
	Plastikinė (kartu su PET) pakuotė	931
	Stiklas	458
	Metalas	64
	Viso savivaldybėje	1 798

Šaltinis: Šakių rajono savivaldybė

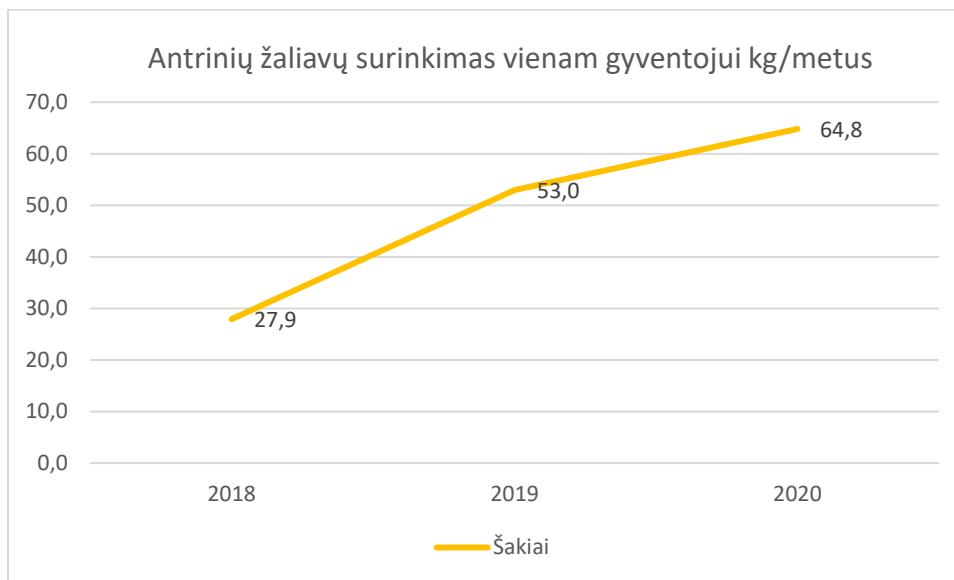
Vidutiniškai Šakių rajono savivaldybėje surenkama apie 65 kg antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų vienam gyventojui per metus bei matomas kiekvienais metais didėjantis atskirai surenkamų antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų kiekis.

7 lentelė. Antrinių žaliavų bei pakuotės atliekų surinkimas vienam gyventojui Šakių rajono savivaldybėje

Metai	Frakcija	Šakių raj.sav
2018	Popieriaus ir kartono pakuotė	6,4
	Plastikinė (kartu su PET) pakuotė	12,7
	Stiklas	7,5
	Metalas	1,4
	Viso	27,9
2019	Popieriaus ir kartono pakuotė	9,5
	Plastikinė (kartu su PET) pakuotė	24,1
	Stiklas	17,6
	Metalas	1,8
	Viso	53,0
2020	Popieriaus ir kartono pakuotė	12,4
	Plastikinė (kartu su PET) pakuotė	33,6
	Stiklas	6,5
	Metalas	2,3
	Viso	64,8

Šaltinis: AAA duomenys

Tokiems nemažiems surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekiams įtakos turi įdiegta infrastruktūra.

7 pav. Antrinių žaliavų surinkimas vienam gyventojui Šakių rajono savivaldybėje, kg/metus

Nuo 2016 m. Lietuvoje veikia vienkartinių gérinė pakuočių užstato sistema, taip kasmet surenkama daugiau nei 600 mln. vienkartinių gérinė pakuočių. Šakių rajono savivaldybėje 2020 m. buvo surinkta daugiau kaip 171 t pakuočių arba vidutiniškai 6 kg vienam asmeniui.

8 lentelė. Surinktų ir sutvarkytų užstato administratoriaus pavedimo davėjų pakuočių atliekų kiekis Šakių rajono savivaldybėje (tonomis)

Metai	Pakuotė	Šakių raj. sav.
2018	PET	115,3
	Metalinės	26,8
	Stiklinės	42,5
	Viso savivaldybėje	184,6
2019	PET	112,7
	Metalinės	25,8
	Stiklinės	43,6
	Viso savivaldybėje	182,1
2020	PET	103,4
	Metalinės	27,7
	Stiklinės	40,4
	Viso savivaldybėje	171,6

Šaltinis: Užstato sistemos administratorius

Ivertinus savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos surenkamas antrines žaliavas ir pakuočių atliekas, juridinių įmonių atliekas, vienkartinių gérinė pakuočių užstato sistemos atliekas, bendras surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekis Šakių rajono savivaldybėje 2020 m. siekė apie 2 000 t., arba apie 72 kg, vienam asmeniui. Reikia atkreipti dėmesį, kad per užstato sistemą daugiausia surenkama PET pakuočių bei stiklo pakuotės.

3.5.3. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (DGASA) ir atliekų tvarkymas

Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. reikalavimais, savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybėse (VATP 248. straipsnis), o komunalinių atliekų tvarkymas turi būti taip organizuojamas, kad atliekas skatintų paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbtai. Savivaldybės privalo užtikrinti galimybes:

- atiduoti buityje susidarančias statybines atliekas ir naudotų padangų atliekas;
- atiduoti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų, akumuliatorių ir kitas komunalines atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų;
- atiduoti buityje susidarančias pavojingąsias atliekas.

Šiuo metu Šakių rajono savivaldybėje veikia 3 DGASA, kurias nuo 2018 m. eksploatuoja UAB MAATC. Vėlesniais metais atliekų tinkančių panaudoti ar perdirbtai kieko didinimui šios aikštelės rekonstruotos, įrengiant patalpas, kuriose vykdoma tolimesniams panaudojimui tinkamų daiktų perdavimas gyventojams ar labdaros organizacijoms. Šiose patalpose Šakių rajono savivaldybės gyventojai gali pristatyti dar tinkamus naudoti didelių gabaritų daiktus (baldui, langai, durys, dviračius, kilimus, automobilines kėdutes, vežimėlius), elektros ir elektronikos prietaisus, o kiti gyventojai neatlygintinai pasiimti. Kiekvienais metais ši veikla tampa vis populiaresnė, vis daugiau žmonių naudojasi šia paslauga.

Atliekų priėmimo tvarka, priimamos atliekos DGASA, darbo valandos viešai skelbiamos UAB MAATC interneto svetainėje (<https://www.dgasa-zaka.org/>).

9 lentelė. Šakių rajono savivaldybės teritorijoje eksploatuojamos DGASA, 2020 m.

DGASA	Adresas	Plotas, ha	Didžiausias vienu metu laikytį bendras atlieku kiekis, įskaitant pavojingas atliekas, t/ m
Šakių	Sodų g. 15 Šakiai	0,2500	5 594
Skaistakaimio	Nemuno g. 1A, Skaistakaimis, Gelgaudiškio sen., Šakių raj. sav.	0,5963	201,73
Kudirkos Naumiesčio	Kybarto g. 1F, Kudirkos Naumiestis, Šakių raj. sav.	0,2131	254,2

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

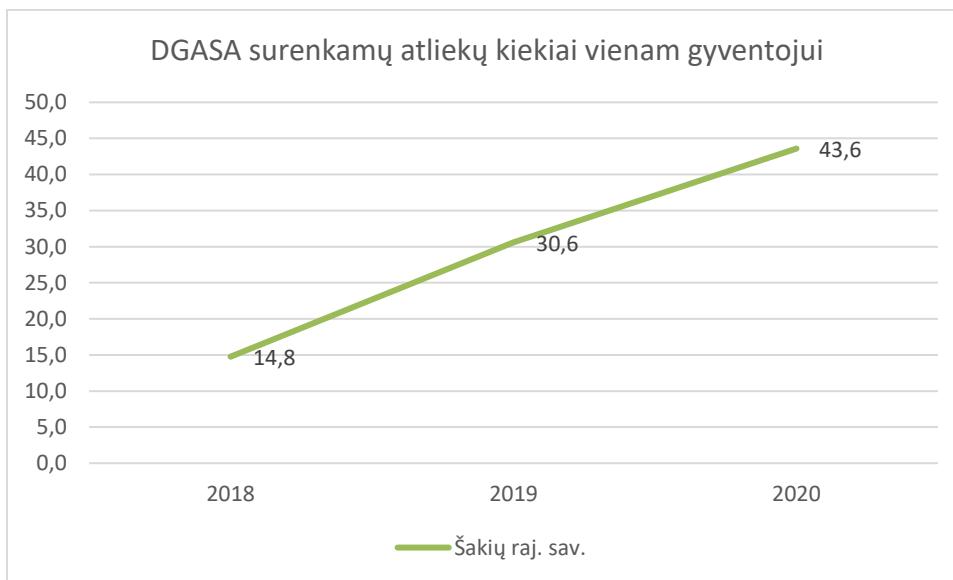
Visose trijose savivaldybėje veikiančiose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse daugiausia atliekų pristato fiziniai asmenys, t. y. gyventojai, kurie į aikštėles dažniausiai pristato nepavojingas atliekas – naudotas automobilių padangas, didžiausias atliekas (baldui), statybos ir griovimo atliekas, autoplastikus, langų stiklą, o pavojingų atliekų, surinktų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, kategorijoje dominuoja nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, pavojingomis medžiagomis užterštos pakuotės, šaldytuvai ir kita šaldymo įranga, dienos šviesos lempos, tepalo, kuro, oro filtrais. Tokios atliekos taip pat surenkamos apvažiavimo būdu, kuris organizuojamas ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

8 pav. Tvardomų DGASA atliekų kiekiei 2018–2020 m.

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Gyventojų aktyvumas pristatant atliekas į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštėles per pastaruosius tris metus išaugo beveik trigubai, ir vienam gyventojui tenka apie 43 kg vienam gyventojui per metus.

9 pav. Vienam gyventojui surenkamų DGASA atliekų kiekiei pokytis savivaldybėse

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad EEĮ gamintojų ir importuotojų organizacijos privalo sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) dėl buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGASA, šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo ir Marijampolės regione tokios sutartis pasirašytose su papildančią sistemą diegiančiomis asociacijomis, tokiomis kaip VŠĮ „Elektronikos

gamintojų ir importuotojų organizacija", „EEPA", Gamintojų ir importuotojų asociacija, asociacija, „Autogamintojų ir importuotojų asociacija", Viešoji įstaiga „Padangų importuotojų organizacija".

10 lentelė. Papildančias sistemas eksploatuojančios įmonės Šakių rajono savivaldybėje, 2020 m.

Savivaldybė	Papildančią sistemą eksploatuojantis juridinis asmuo	Pavadinimas atliekų, kurioms rinkti yra diegama / įdiegta papildanti sistema
Šakių r. sav.	Asociacijos parinktas padangų atliekų tvarkytojas	Naudoti nebetinkamos padangos
	Asociacijos parinktas padangų atliekų tvarkytojas	Naudoti nebetinkamos padangos
	Organizacijos parinktas padangų atliekų tvarkytojas	Naudoti nebetinkamos padangos
	UAB "Žalvaris"	Akumulatoriai, baterijos, padangos, tepalų filtrai, alyva.
	UAB "Karavanas LT"	Elektros ir elektroninės įrangos
	UAB "Atliekų tvarkymo centras", UAB "EMP recycling"	Elektros ir elektroninės įrangos

Šaltinis: AAA duomenys

3.5.4. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūra bei šių atliekų tvarkymas

Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinant biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo užduotys (VATP 238 straipsnis).

Valstybiname atliekų tvarkymo plane (238 straipsnis) nustatyta, kad iki 2020 m. sąvartyne šalinamos biologiškai skaidžios atliekos sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų. Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinant biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo užduotys.

Pagrindiniai biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo būdai Šakių rajono savivaldybėje:

- Namudinis žaliujų atliekų kompostavimas;
- Žaliujų atliekų surinkimas ir kompostavimas kompostavimo aikštelėse (ŽAKA);
- Biologiškai skaidžios atliekos, atskirtos nuo MKA tvarkomos Marijampolės MBA esančiuose biotuneliuose, pagaminamas stabilatas, naudojamas Marijampolės regioninio sąvartyno sluoksnių perdengimui.

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

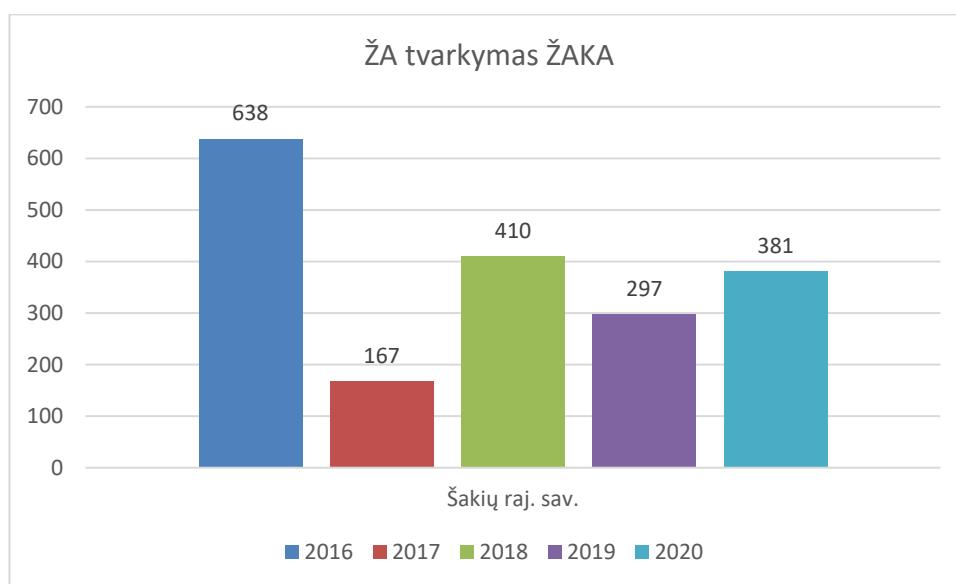
Šakių rajono savivaldybėje yra įrengta viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA). Žaliosios atliekos priimamos tiek iš gyventojų, tiek iš juridinių asmenų. Aikštelėje iš žaliųjų atliekų gaminamas kompostas, kuris parduodamas gyventojams ir organizacijoms..

11 lentelė. Šakių rajono savivaldybės ŽAKA, 2020 m.

Šakių ŽAKA	
Adresas	Naikų k. 2, Šakių raj. sav.
Plotas, ha	Bendras plotas 0,85 , asfaltas 0,57
Projektinis pajėgumas, t/metus	3200

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Vidutiniškai per metus Šakių rajono savivaldybės ŽAKA sutvarkoma apie 300 tonų žaliųjų atliekų arba apie 10 kg vienam Šakių rajono savivaldybės gyventojui.

10 pav. Žaliųjų atliekų tvarkymas Šakių rajono savivaldybėje , tonos

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Tvarkomų atliekų kiekiai kiekvienais metais yra kintantys, o pagaminto komposto kiekis priklauso nuo tvarkomų atliekų kieko. Dalis neparduoto komposto saugomas ŽAKA.

12 lentelė. Pagaminamo komposto kiekiai ŽAKA 2018-2020 m., tonos

	2018	2019	2020
Šakių raj. sav.	275	285	240

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą, 2014–2020 m. Šakių rajono savivaldybėje savivaldybėse buvo išdalyta virš 2 tūkstančių vnt. kompostavimo dėžių. Vertinant įvairių tyrimų rezultatus ir analizes daroma prielaida, kad naudojant namudinio kompostavimo dėžes, individualiame namų ūkyje galima sutvarkyti (sukompostuoti) apie 150 kg biologiškai skaidžių atliekų, įskaitant apie 30–40 kg virtuvės maisto atliekų. Tokiu būdu Šakių rajono savivaldybėje

per metus kompostuoojama apie 300 t biologiškai skaidžių atliekų arba apie 10 kg vienam rajono gyventojui.

13 lentelė. Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompostuojamų atliekų kiekis Šakių rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Individualių namų skaičius	Individualių namų skaičius kaimo vietovėse	Kompostavimo dėžės	Aprūpinimas	Prognozinis kompostuojamų atliekų kiekis, t/metus
Šakių raj. sav.	9 257	3 160	2 186	24%	328

Šaltinis: Savivaldybių duomenys ir konsultanto skaičiavimai

Reikia atkreipti dėmesį kad Šakių rajono savivaldybėje tik 24 procentai individualių namų savininkų yra aprūpinti kompostavimo dėžėmis, o atskiro surinkimo paslauga nėra teikiama. Iš kitos pusės kaimiškose vietovėse dažnai gyventojai patys įsirengia kompostavimo vietas, o tai neatsispindi statistikoje. Žinoma, gyventojai turi teisę tokias atliekas nemokamai pristatyti į ŽAKA, bet kadangi ŽAKA tinklas retas, tokia galimybe naudojasi ne visi. Sekančiame planavimo etape reikalinga tokį atliekų tvarkymo priemonių (kompostavimo dėžių) plėtra ar gyventojams siūloma žaluijų atliekų surinkimo paslauga.

Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas numato, kad atskirų maisto atliekų surinkimo galimybė bus suteikiama ir didžiujų miestų gyventojams. Taip pat Atliekų tvarkymo taisyklėse numatyta, kad nuo 2019 m. atskirai maisto atliekos bus surenkamos iš didžiujų miestų, kuriuose daugiau nei 50 000 gyventojų, t. y. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Alytaus. Atliekų direktyvoje valstybės narės skatinamos atskirai rinkti biologines atliekas ir jas perdirbti, todėl direktyvoje nustatytos tokios priemonės (1–2 punktai) ir tokie tikslai (3 ir 4 punktai):

- Iki 2018 m. gruodžio 31 d. Europos Komisija paprašo Europos standartizacijos organizacijų parengti Europos standartus organiniu būdu perdirbamoms biologinėms atliekomis ir perdirbimo metu gautiems produktams (kompostui ir raugui).
- Iki 2019 m. kovo 31 d. numatyta parengti vieningą metodiką susidarančioms maisto atliekomis apskaityti. Ketinama parengti metodiką, kuri leistų aiškiai išmatuoti maisto atliekas, suteikiant rezultatus, kuriuos galima būtų laiku palyginti su valstybėmis narėmis.
- Iki 2023 m. gruodžio 31 d. turi būti užtikrintas biologinių atliekų atskyrimas ir perdirbimas susidarymo vietoje arba atskiras surinkimas ir nemaišymas su kitomis atliekomis.
- Nuo 2027 m. sausio 1 d. komunalinės biologinės atliekos kurios patenka į aerobinj ar anaerobinj apdorojimą galės būti užskaitomos kaip perdirbtos tik tuo atveju, jeigu jos bus surenkamos atskirai ar išrūšiuojamos susidarymo vietoje.

Šakių rajono savivaldybėje atskiras MVA nejvestas. Rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, atskirtos viešojo maitinimo įstaigų maisto / virtuvės atliekos (MVA) dažniausiai nemokamai atiduodamos sušerti gyvūnamis arba tvarkomos privačiose įmonėse kituose regionuose. Dalis gyventojų VMA (žalioji frakcija) yra kompostuojama arba namuose dalis ŽAKA. Įdiegiamas atskiras MVA surinkimas regione ir atskiras nuo kitų biologiškai skaidžių atliekų perdirbimas:

- Leistų įgyvendinti ES ir nacionalinius reikalavimus atliekoms perdirbti.
- Galimai sumažintų susidarančių atliekų kiekj.
- Dėl užterštumo sumažėjimo pagerėtų išrūšiuojamų antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų kokybę.
- Puoselėtų gamtinius išteklius kompostu pakeičiant dalį fosfato, kalio, azoto trąšų.

Vertinant namų ūkiuose surenkanamų / kompostuojamų žaliujų atliekų kiekius galima teigti, kad kiekvienais metais tvarkomų žaliujų atliekų kiekis didėja ir 2020 m. sudarė apie 200 tonų, arba apie 20 kg vienam gyventojui (nevertinant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo regioniniuose MBA įrenginiuose).

14 lentelė. Valstybiniaame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis, tonos

Teritorija	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonų / metus			
	2014–2015 m.	2016–2017 m.	2018–2019 m.	nuo 2020 m.
Marijampolės regionas	20 304	18 273	16 243	14 212
Pašalinta Marijampolės regione	5 415	5 942	7 649	8 051

Šaltinis: AAA duomenys

Šakių rajono savivaldybėje ir Marijampolės regione įdiegtas atskiras žaliujų atliekų surinkimas ŽAKA, namudinis kompostavimas ir išrūšiuotų MBA įrenginiuose biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leido visiškai pasiekti ir viršyti Valstybiniaame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis bei ženkliai sumažinti šalinamų atliekų kiekius.

3.6. MKA surinkimas ir rūšiavimas

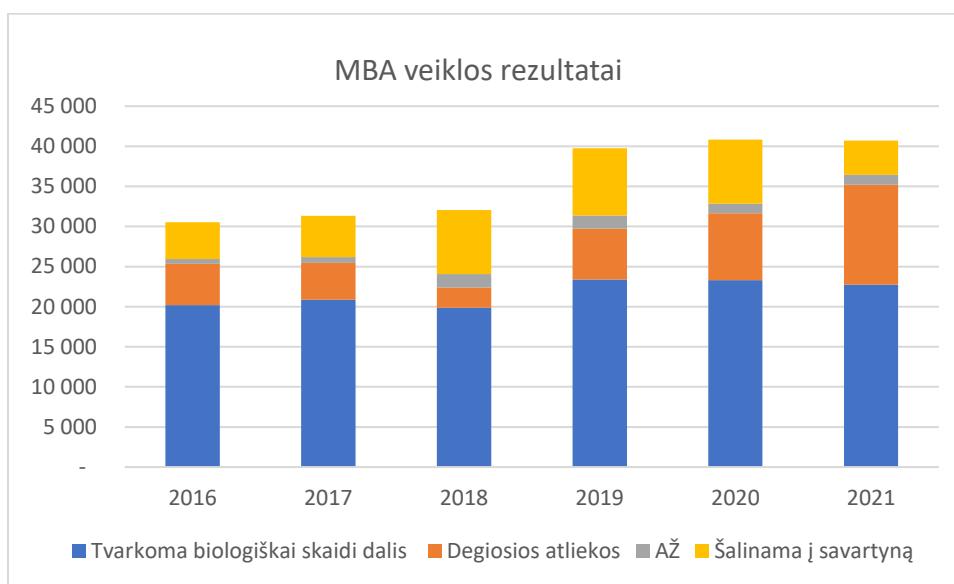
Visos Šakių rajono savivaldybėje surinktos likusios po rūšiavimo mišrios komunalinės atliekos (MKA) transportuojamos į Marijampolės MBA įrenginius, esančius regioninio sąvartyno teritorijoje, kurie pradėjo veikti nuo 2016 m. balandžio mėn. Marijampolės MBA įrenginių pajėgumas - 65 000 t/m, o biologinių atliekų apdorojimo – 23 400 t/m.

Pagrindinė Marijampolės MBA įrenginių paskirtis mažinti Marijampolės regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų kiekius, iš mišrių komunalinių atliekų srauto maksimaliai atskiriant perdirbimui tinkamas antrine s žaliavas ir pakuotės atliekas, perdirbimui netinkamas, tačiau energetinę vertę turinčias atliekas, biologiškai skaidžias atliekas (BSA).

Iki 2018 m. įrenginius eksploatavo UAB „NEG Recycling“, o nuo 2018 m. kovo mėn. įrenginius pradėjo eksploatuoti UAB MAATC.

2020 m. į Marijampolės regiono MBA įrenginius buvo perduota rūšiuoti 39 841 t mišrių komunalinių atliekų, iš kurių atskirtos 1 284 t (3 proc.) pakartotinai naudoti ar perdirbti tinkančios medžiagos (mišrios popieriaus atliekos, plastikinės pakuotės, PET pakuotės, stiklo pakuotės, metalinės pakuotės, kombinuotos pakuotės), 23 305 t (58 proc.) bioskaidžių atliekų,

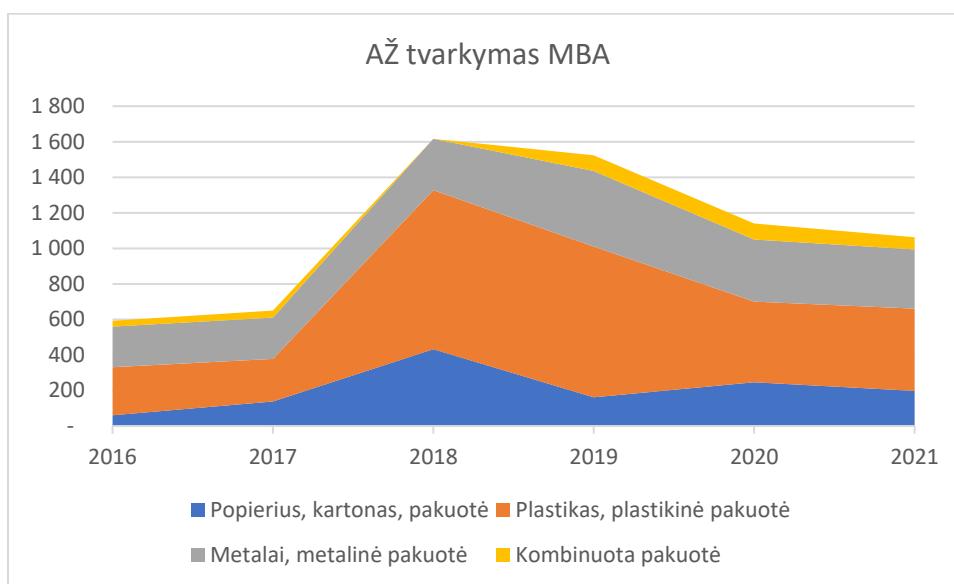
kurios tvarkomos biologinio apdorojimo įrenginiuose, paruošta 8 328 t (21 proc.) degių atliekų, o likusios 8 013 t (20 proc.) šalinamos sąvartyne.

11 pav. Tvarkomų rūšiavimo įmonėje atliekų kiekiei, tonos

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Antrinių žaliaivų išrūšiavimo procentai rūšiavimo linijoje tokie patys kaip visoje Lietuvoje – 1–5 proc. nuo priimamų tvarkyti atliekų. Toks mažas išrūšiavimo procentas susijęs su didėjančiu antrinių žaliaivų ir atskirų pakuočių atliekų surinkimu. Didžiąją dalį išrūšiuotame sraute sudaro plastikas ir metalai.

12 Pav. Antrinių žaliaivų ir pakuotės atliekų išskyrimas Marijampolės MBA, tonos

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

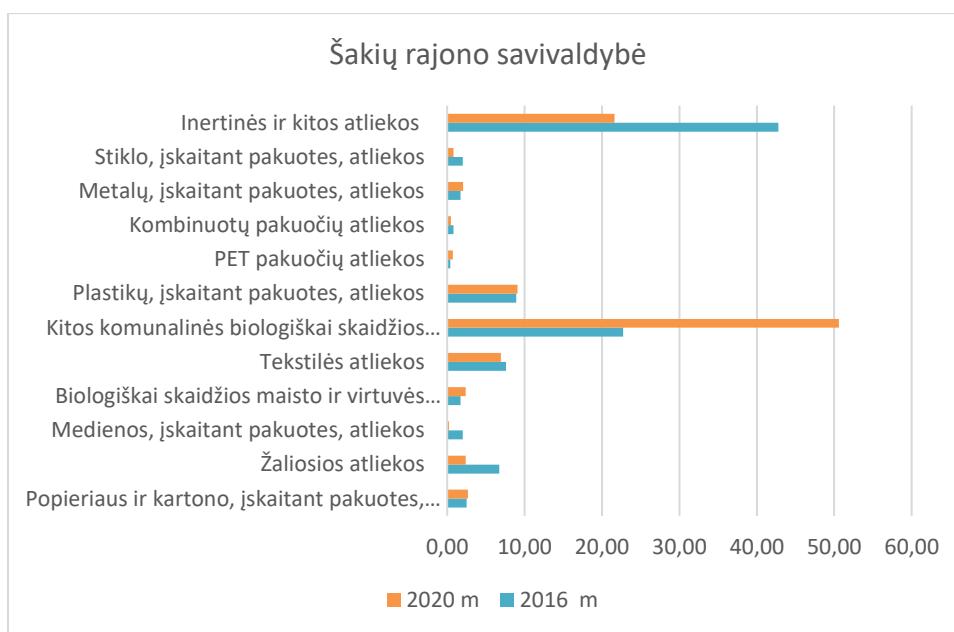
Atsižvelgiant į tai, kad MKA sraute vyrauja biologiškai skaidžios atliekos, biologinio apdorojomo įrenginiuose vidutiniškai tvarkoma apie 20-22 tūkst. tonų bioskaidžių atliekų

15 lentelė. Biologinio apdorojimo įrenginiuose tvarkomos atliekos, tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Biologinė dalis	20 197	20 881	19 878	23 394	23 305	22 764
Stabilatas	19 873	20 612	13 311	24 023	18 680	21 289

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Pagal LR Aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymą Nr. D1–661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartyne ūkinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kieko vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ sąvartyno operatorius arba atitinkamai MBA, MA įrenginio operatorius pildo regioniniame nepavojinguju atliekų sąvartyne ūkinamų ir (arba) j MBA, MA įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ataskaitą. Nuo 2016 m. Marijampolės regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne UAB MAATC vykdė savivaldybėse surenkamų ir ūkinamų arba j MBA / MA įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbus – atliekų monitoringą. Tyrimų, atliktų 2016–2020 m., rezultatai pateikti žemai esančioje diagramoje.

13 pav. Šakių rajono MKA morfologijos tyrimų rezultatai, procentai

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne ūkinamų arba j rūšiavimo įrenginius priimamų Šakių rajono savivaldybės mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenys rodo, kad antrinės žaliavos sudarė apie 15 proc., o nežiūrint gerai išvystytos biologiškai skaidžių atliekų surinkimo infrastruktūros, biologiškai skaidžios atliekos – apie 60 proc. mišrių komunalinių atliekų, tarp kurių maisto ir virtuvės atliekos sudaro apie 2,5 proc. Per pastaruosius metus tarp mišrių komunalinių atliekų smarkiai padidėjo biologiškai skaidžių, plastiko atliekų kiekis.

16 lentelė. Tvarkomų Šakių rajomo MKA MBA įrenginiuose atliekų pagal frakcijas kiekiai 1 gyventojui kg/metus, 2020 m.

Frakcija	kg/ gyventojui
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	2,69
Žaliosios atliekos	2,39
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	0,25
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	2,37
Tekstilės atliekos	6,92
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	9,07
PET pakuocią atliekos	0,74
Kombinuotų pakuocių atliekos	0,50
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	2,04
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	0,82

Šaltinis: AAA duomenys

Aukščiau esanti lentelė rodo, kad antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimą susidarymo vietoje, ypač kalbant apie tekstilės atliekas bei plastiką, būtina plėsti, taip pat pradėti atskirai rinkti virtuvės maisto atliekas, kas pagerintų likusių MKA išrūšiavimo galimybes Marijampolės MBA.

3.7. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne

Visos po rūšiavimo likusios ir kitos atliekos, kurių negalima perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinamos regioniniame sąvartyne. Čia be likusių po rūšiavimo atliekų taip pat šalinamos ir tvarkomos kitos regione susidariusios netinkamos perdirbti atliekos, didžiąją dalį jų sudaro statybos ir griovimo atliekos, kurios naudojamos sąvartyno keliams įrengti, ir kitos perdirbti netinkamos atliekos.

Regioninį sąvartyną nuo 2015 m. balandžio 1 d. eksploatuoja UAB MAATC. Atliekos sąvartyne šalinamos laikantis patvirtinto techninio reglamento, kaupiamos sekcijomis, tankinamos buldozeriu, atliekų kompaktoriumi, perdengiamos. Vėjo išneštos lengvos atliekos surenkamos pagal poreikį, bet ne rečiau kaip du kartus per mėnesį. Visos atliekos, pristatytos į Marijampolės regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, sveriamos svarstyklėmis.

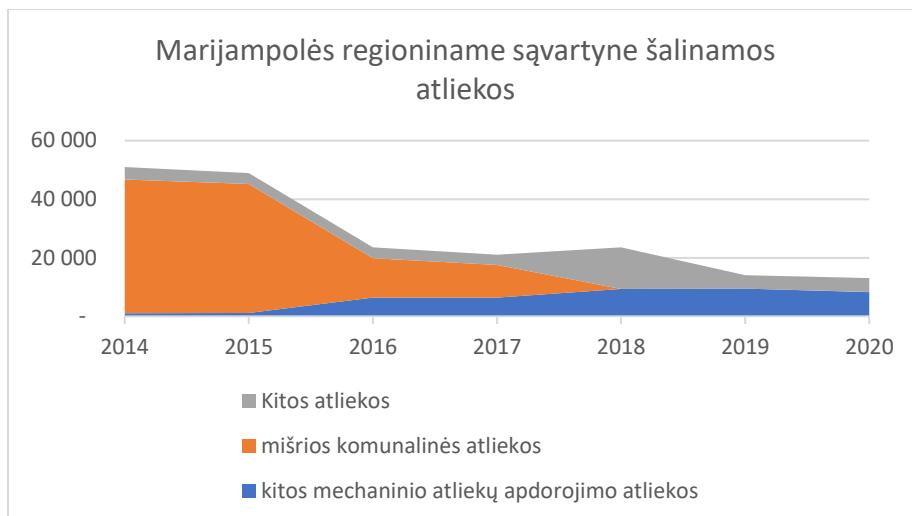
Nuo sąvartyno eksploatacijos pradžios šalinamų atliekų kiekis sumažėjo daugiau kaip 3 kartus, kas be abejonių susiję su MBA veikla bei mažėjančiu komunalinių atliekų kiekiu.

17 lentelė. Regioniname sąvartyne šalinamų atliekų kiekiai, t/metus

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pašalinta į sąvartyną	50 971	48 877	23 569	21 063	23 560	14 078	13 084

Šaltinis : UAB MAATC

Nuo 2018 metų pradėjus pilnu pajėgumu veikti Marijampolės MBA įrenginiams, į sąvartyną šalinamos tik apdorotos MKA – kitos mechaninio atliekų apdorojimo atliekos, kurios sudaro apie 60 proc. visų šalinamų atliekų – kitų netinkamų perdirbti ar kitaip panaudoti atliekų ar medžiagų.

14 pav. Marijampolės regioniname sąvartyne šalinamos atliekos, 2014–2020 m., tonos

Šaltinis: UAB MAATC duomenys

Ir nors šalinamų atliekų kiekiui kiekvienais metais mažėja – tai susiję su bendru MKA mažėjimu, MBA veikla ir su išaugusiu, tačiau nepakankamu atskiru antrinių žaliaivų ir pakuočių atliekų surinkimu, kitų atliekų paruošimu perdirbtai ar kitaip panaudoti, aiškiai matyti, kad vis dar didelė dalis, t. y. apie 20 proc., atliekų šalinamos.

3.8. Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis

Savivaldybės, įgyvendindamas planavimo dokumentų reikalavimus, turi užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumo principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamomo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Pagal 2020 m. gruodžio 31 d. duomenis, Šakių rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikiamos 100 proc. atliekų turėtojų, o tai visiškai atitinka VATP reikalavimą užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą.

3.9. Šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti nejmanoma tvarkymas

2019 m. Šakių rajono savivaldybėje susidarė apie 13 t šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti nejmanoma, o 2020 m. tokį atliekų ir šiukslių jau nebuvo iš viso.

15 pav. Šiukslių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti nejmanoma susidarymas, tonos

Šaltinis: AAA duomenys

Šiuoklės ir atliekos, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma, tvarkomos savivaldybių biudžeto lėšomis (Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis). Šakių rajono savivaldybės duomenimis, šių atliekų tvarkymui 2019 m. iš viso buvo skirta apie 2 tūkst. eurų. Dėl plečiamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų, tokiai bešeimininkai atliekų kiekiai kiekvienais metais mažėja.

3.10. Visuomenės švietimas ir informavimas

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje – skatina tinkamą visuomenės dalyvavimą įsitraukiant į atliekų tvarkymo sistemą. Nuolat šviečiant visuomenę, keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- Visuomenės informavimas siekiant supažindinti su esama sistema, būsimą sistemą, jos pakitimais;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra ir vykstančiais, įgyvendinamais projektais. Šiuo metu Šakių rajono savivaldybėje bei Marijampolės regione pagrindinę visuomenės švietimo ir informavimo funkciją atlieka UAB MAATC, gamintojams ir importuotojams atstovaujančios organizacijos ir atliekas surenkančios įmonės, tam naudojant:

- Informacijos sklaidos priemonės;
- UAB MAATC interneto svetainę;
- Spaudą;
- Televiziją ir radiją;
- Ekskursijos į bendrovės objektus, kuriuose susipažystama su atliekų tvarkymo sistema;
- Mokėjimo pranešimai.

Atliekų turėtojams aktualiai informacija nuolat teikiama bendrovės interneto svetainėje, apie problemas ir veiklos naujoves buvo skelbiamą socialinių tinklų informacija. UAB MAATC interneto svetainėje yra paskelbta visa būtiniausia klientams informacija apie teisės aktus, atliekų tvarkymo taisykles, atliekų surinkimo grafikus, atliekų aikštėles, darbuotojų darbo laiką, sistemas objektus: MBA įrenginius, regioninį sąvartyną. Klientams įdiegta savitarnos sistema: joje klientai gali sužinoti savo mokėtinas už paslaugas sumas, peržvelgti mokėjimų istoriją. Klientams pateikti dokumentų šablonai. Interneto svetainėje yra užklausų sistema, kurioje užduoti klausimą galima greitai, greitai į jį sulaukiama ir atsakymo. Daugiausiai užklausų sulaukiama dėl pasikeitusių atliekų surinkimo grafikų, dėl paslaugų kokybės.

Informacija apie bendrovės veiklą klientus pasiekė su mokėjimų pranešimais jų antroje pusėje, skelbiant aktualias naujienas. Atliekų surinkimo grafikai yra ne tik skelbiami vietas laikraščiuose, interneto svetainėje, bet ir įteikti visiems atliekų turėtojams popieriniame

variante. Kiekvieną dieną nuolatinis klientų informavimas vyksta telefonais, elektroniniais paštais, nemokama telefono linija 8 800 22002.

Daug informacijos gyventojams yra pateikiama vietas ir respublikiniuose laikraščiuose.

Norint vertinti vykdomos visuomenės informavimo ir švietimo veiklos įtaką gyventojų sąmoningumui, atliekų vengimui ir kt., prieš vykdant švietimo kompanijas būtina atliskti gyventojų apklausas ir jas pakartoti jau jgyvendinlus kompaniją.

4. ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS

2020 m. Šakių rajono savivaldybėje susidarė kiek daugiau kaip 9 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Vidutiniškai rajone komunalinių atliekų susidarymo norma vienam gyventojui sumažėjo 9 kg / asmeniui, kas iš dalies susiję su atliekų prevencija, sumažėjusiu vartojimu, bei atliekų tvarkymu susidarymo vietoje (namudinis kompostavimas) bei užstato sistema.

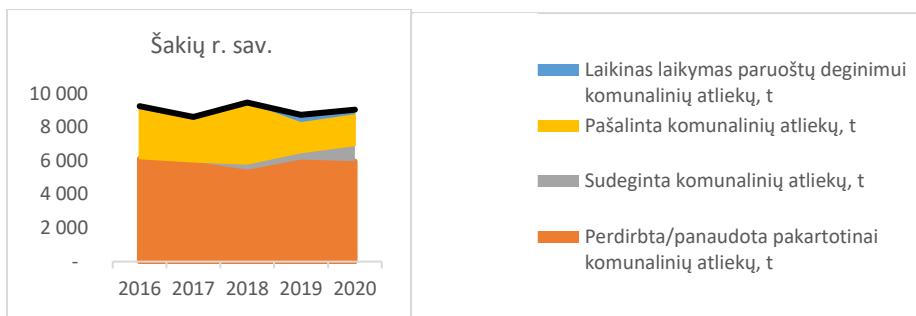
Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 12 d. jsakymu Nr. AT - 845 „Dėl Šakių, Gelgaudiškio, Kudirkos Naumiesčio miestų ir Šakių rajono savivaldybės konteinerių aikštelių išdėstymo schemų ir sąrašų patvirtinimo“ konteinerių išdėstymo schema yra patvirtinta. Šakių rajono savivaldybėje praktiškai visi individualių namų savininkai (95 proc. visų namų savininkai) yra aprūpinti individuliais rūšiavimo konteineriais, o daugiabučių namų gyventojams skirtos antrinių žaliavų konteinerių aikštelės vidutiniškai aptarnauja 195 gyventojus, t. y. rajono gyventojams sudarytos visos sąlygos pirminiam rūšiavimui.

Jvertinus savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos surenkamas antrines žaliavas ir pakuočių atliekas, juridinių įmonių atliekas, vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistemos atliekas, bendras surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekis Šakių rajono savivaldybėje 2020 m. siekė apie 2 000 t., arba apie 72 kg, vienam asmeniui. Reikia atkreipti dėmesį, kad per užstato sistemą daugiausia surenkama PET pakuočių bei stiklo pakuotės.

Šiuo metu Šakių rajono savivaldybėje veikia 3 DGASA, kurias nuo 2018 m. eksploatuoja UAB MAATC. Gyventojų aktyvumas pristatant atliekas į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštėles per pastaruosius tris metus išaugo beveik trigubai, ir vienam gyventojui tenka apie 43 kg vienam gyventojui per metus.

Šakių rajono savivaldybėje atskiras MVA nejvestas. Vertinant namų ūkiuose surenkamų / kompostuojamų žaliųjų atliekų kiekius galima teigti, kad kiekvienais metais tvarkomų žaliųjų atliekų kiekis didėja ir 2020 m. sudarė apie 200 tonų, arba apie 20 kg vienam gyventojui (nevertinant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo regioniniuose MBA įrenginiuose).

2020 m. Šakių rajono savivaldybėje perdirbta / panaudota pakartotinai naudoti komunalinių atliekų – 66 proc. iš visų susidarančių atliekų, pašalinta 20 proc., kitas kiekis saugomas deginti arba sudegintas.

16 pav. KA tvarkymas Šakių rajono savivaldybėje

Remiantis atlikta regiono ir Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos analize žemiau pateiktas Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2014–2020 m. nustatytyu uždaviniu ir rodykliu įgyvendinimo Šakių rajono savivaldybėje vertinimas:

18 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano įgyvendinimas Šakių rajono savivaldybėje

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano užduotys	Kiekybinė užduotis Marijampolės regionui ir Šakių rajono savivaldybėi	Rezultatas
Iki 2016 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 55 proc. regiono teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos;	Iki 2016 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 5 097 t	Įgyvendinta
Iki 2020 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 proc. regiono teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.	Iki 2020 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 3 167 t	2020 m. šalinamų komunalinių atliekų kiekis sudarė 20 % nuo susidarančių komunalinių atliekų, t.y. 1 833 t
Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos neviršytų VSATP numatytyų užduočių (žr. 3 stulpelį).	Nuo 2014 iki 2015 m. šalinti ne daugiau kaip 20 304 t/metus; Nuo 2016 iki 2017 m. šalinti ne daugiau kaip 18 273 t/metus; Nuo 2018 iki 2019 m. šalinti ne daugiau kaip 16 243 t/metus; Nuo 2020 m. šalinti ne daugiau kaip 14 212 t/metus	Įgyvendinta (regioniniu mastu) Nuo 2014 iki 2015 m. pašalinta 5 415 t Nuo 2016 iki 2017 m. pašalinta 5 942 t Nuo 2018 iki 2019 m. pašalinta 7 649 t 2020 m. pašalinta 8 051 t
Iki 2020 m. perdirbtai ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Iki 2020 m. perdirbtai ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 5 881 t	Įgyvendinta 2020 m. buvo perdirbta ar kitaip panaudojama 5 987 t (daugiau kaip 66 proc.)
Užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbtai;	Paruošti pakartotinai naudoti ar perdirbtai ne mažiau kaip 1 719 t antrinių žaliaivų	Įgyvendinta Vidutiniškai surenkama apie 60 proc., arba 2 000 t arba 72 kg/asmeniui
Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir atskiro surinkimo sistemos plėtros užduotys		
Iki 2015 m. įdiegti žaliųjų atliekų susidarymo vietoje tvarkymo infrastruktūrą, pateikiant gyventojams kompostavimo dėžes arba taikant skatinimo priemones, gyventojams įsirengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis; nesant galimybės kompostuoti individualiai, gyventojams sudaryti galimybes pristatyti žaliąsias atliekas į centralizuoto jų surinkimo ar tvarkymo aikštèles (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštèles ar žaliųjų atliekų kompostavimo aikštèles);	Iki 2015 m. pateikti trūkstamas kompostavimo dėžes individualių namų gyventojams arba paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose.	Įgyvendinta Šakių rajono savivaldybėje išdalyta daugiau kaip 2 tūkst. vnt. kompostavimo dėžių. Gyventojų aprūpinimas kompostavimo dėžėmis sudaro apie 24 proc.

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Iki 2016 m. įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamai ir apdorojama arba perduodama toliau apdoroti biologiškai skaidžių atliekų dalis;	Iki 2019 m. įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Iki 2019 m. įdiegti atskirą maisto atliekų surinkimo sistemą	Mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo metu atskirtos biologiškai skaidžios atliekos tvarkomos biologinio apdorojimo įrenginiuose . Nuo 2024 m. planuojamas atskiras maisto surinkimas
Atskiro atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys			
Iki 2015 m. sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliaivų surinkimui, jas atnaujinti; Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliaivoms surinkti (rajonų savivaldybėse ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliaivų surinkimo konteinerių aikštelię 800 gyventojų); Iki 2016 m. užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliaivų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 m; Iki 2018 m. užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliaivų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 100 m; Savivaldybių gyvenamuosiuose individualiu namų kvartaluose ir miesteliuose, sodu ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliaivų surinkimo konteinerių aikštę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos; Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliaivoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliaivų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu; Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliaivų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliaivų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Iki 2015 m. sausio 1 d. parengti schemas ir atnaujinti bei papildyti parengtas antrinių žaliaivų konteinerių išdėstymo schema likusiose savivaldybėse Iki 2016 m. įrengti trūkstamas antrinių žaliaivų surinkimo konteinerių aikštėles sodu ir garažų bendrijose, pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliaivoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliaivų	Igyvendinta	Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugėjo 12 d. įsakymu Nr. AT - 845 aptvirtinta konteinerių išdėstymo schema. 2020 m. viena antrinių žaliaivų konteinerių aikštėlė vidutiniškai aptarnauja 195 gyventojus Vidutiniškai Šakių rajono savivaldybėje apie 95proc. individualių namų aprūpinti individuiliais rūšiavimo konteineriais Rajone veikia 1 ŽAKA
Užtikrinti, kad didžiųjų miestų savivaldybėse (Alytaus, Klaipėdos, Kauno, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus) būtų ekspluatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelię 100 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje;	Užduotis įgyvendinta	Įgyvendinta	Šakių rajono savivaldybėje yra 3 DGASA

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojinguju atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) atskirą surinkimą, ir kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemoje nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekus; Savivaldybės turi užtikrinti pavojinguju atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip du kartus per metus; Savivaldybės, sudarydamos sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad tie pavojinguju atliekų srautai, kurių surinkimas techniškai galimas, būtų surenkti tiesiogiai iš gyventojų, įrengiant specialius konteinerius gyvenamuose namuose arba komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelėse.	Esant galimybei sutartyse su atliekų tvarkytojais nustatyti prievolę dėl didelių gabaritų, pavojingu atliekų surinkimo (2 kartus / metus) apvažiavimo būdu. Esant galimybei sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl pavojingu atliekų surinkimo konteinerinių aikštelėlių įrengimo.	Igyvendinta Komunalinių atliekų tvarkytojai ne mažiau 2 kartus per metus surenka tokias atliekas apvažiavimo būdu Pasirašyti sutartys dėl papildančių sistemų įdiegimo regiono savivaldybių teritorijoje
Numatyti atskirą tekstilės atliekų surinkimą.	Iki 2015 m. sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemaje numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtra	Iš dalies įgyvendinta Planuojama tekstilės atliekų surinkimo konteinerių plėtra
Iki 2015 m. gruodžio 31 d. būtų surenkama ne mažiau kaip 4 kg vienam gyventojui per metus buitinų elektros ir elektroninės įrangos atliekų; Nuo 2016 m. būtų surenkama ne mažiau kaip 45 proc. (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos, atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patieką vidaus rinkai.	Esant galimybei nustatyti gamintojų ir importuotojų organizacijoms uždavinį dėl 4 kg EEĮ atliekų vienam gyventojui surinkimo Nuo 2016 m. surinkti ne mažiau kaip 45 proc. (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos, atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patieką vidaus rinkai	Iš dalies įgyvendinta Surenkama apie 1 kg EEĮ atliekų vienam gyventojui Vykdoma šalies mastu. 2020 m. vidaus rinkai pateikta 42 006 t, iš jų 36 223 t buitinės EEĮ

Apibendrinant galima teigt, kad Šakių rajono savivaldybėje yra įgyvendinti pagrindiniai Valstybiniai strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatyti uždaviniai.

Atliekų tvarkymo planų būklė vertinama, ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; gera – pasiekta 70–100 proc. planuojamo rezultato; patenkinama – 50–70 proc. planuojamo rezultato; bloga – pasiekta <50 proc. planuojamo rezultato.

19 lentelė. Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Rezultatas
Atliekų prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Stabilumas Nuo 9 267 t 2016 m. iki 9 048 t 2020 m.
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Mažėjimas Nuo 420 kg 2016 m. iki 330 kg 2020 m.
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Mažėjimas Nuo 980 kg 2016 m. iki 750 kg 2020 m.
Atliekų paruošimas perdirbt	Į šį gyventojų ir juridinių asmenų (imonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų ir paruoštų perdirbtį pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliaivų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	Didėjimas Nuo 900 t 2018 m. iki 1,8 tūkst. t 2020 m.
	Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliaivų kiekis, išrūšiuotas ir paruoštas perdirbtį mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijoje arba regioniniuose apdorojimo įrenginyje, tonomis per metus	Didėjimas, stabilumas, vėliau mažėjimas	Didėjimas (vertinant regioniniu mastu) Nuo 591 t 2016 m. iki 1 199 t 2020 m.
Atliekų naudojimas	Atskirai surinktų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Kintantys kiekiai Nuo 638 t 2016 m. iki 381 t 2020 m.
	Bendras perdirbtī surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus, išskaitant ir biologinių atliekų kompostavimą, procentais nuo bendro susidarančių komunalinių atliekų kiekių	Didėjimas	Stabilumas Nuo 66 proc. 2016 m. iki 66 proc. 2020 m.
Atliekų naudojimas	Panaudot energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekių	Didėjimas arba stabilumas, vėliau mažėjimas	Didėjimas (vertinant regioniniu mastu) 2020 m. buvo paruošta deginti 8 328 t atliekų

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Rezultatas
Atliekų šalinimas	Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekių	Ne daugiau nei 55 proc. 2016 m.	Įgyvendinta Pašalinta 34 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio
		Ne daugiau nei 35 proc. 2020 m.	Įgyvendinta Pašalinta 20 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas	Mažėjimas (vertinant regioniniu mastu) 2020 m. pašalinta 8 051 t biologiškai skaidžių atliekų
		Mažėjimas	Mažėjimas (vertinant regioniniu mastu) 2020 m. pašalintos biologiškai skaidžios atliekos sudarė 15 proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio

Šaltinis: Konsultanto vertinimas pagal AAA duomenis, savivaldybių ir UAB MAATC duomenys

Įvertinus Valstybiname strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytu uždavinių įgyvendinimą regione, esamą sukurta infrastruktūrą ir numatytas naujas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, žemiau pateikiama Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

20 lentelė. Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Stiprybės	Silpnybės
Visos po rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Marijampolės regiono nepavojingų atliekų sąvartyne; Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga prieinama ir teikiama visiems atliekų turėtojams; Gyventojams sudarytos sąlygos pirminiam atliekų rūšiavimui: viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelių vidutiniškai aptarnauja vidutiniškai 195 gyventojų, apie 95 proc.	Esama apmokėjimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo, daugiau atliekų rūšiuoti; Nežiūrint sukurtoje infrastruktūroje, pasirašytoje sutartyje dėl papildančių sistemų atskirai surenkamų pakuočių, pakuočių atliekų ar antrinių žaliavų ir kitų atliekų kiekiai nedideli;

Stiprybės	Silpnybės
individualių namų gyventojų aprūpinti individualiai rūšiavimo konteineriais, išdalyta virš 2 tūkst. vnt. kompostavimo priemonių namudiniam kompostavimui, žaliųjų atliekų surinkimui, rajone įrengtos 3 DGASA ir 1 kompostavimo aikštelės; • Pasirašytos sutartys su GIA dėl pakuočių atliekų surinkimo; • Savivaldybių bendradarbiavimas leidžia optimaliau vykdyti atliekų tvarkymo užduotis; • Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, pakuočių atliekos, antrinės žaliavos, didelių gabaritų atliekos, per papildančias sistemas renkamos elektros ir elektroninės įrangos atliekos, buities pavojingos atliekos, padangos ir panašiai.	• Didelė tvarkomu MBA mišrių komunalinių atliekų dalis – biologiškai skaidžios atliekos. • Surenkamų antrinių žaliavų ir išrūšiuotų atliekų kokybė yra žema ir dažnai netinkama perdirbti ar pakartotinai panaudoti, o tai mažina perdirbamų atliekų kiekius.
Galimybės	Grėsmės
• Galimybė ES finansinės paramos 2021–2027 m. laikotarpiu finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Marijampolės regione; • Galimybė įdiegti atskirą virtuvės maisto atliekų perdirbimo sistemą, kuri yra aukštesnės hierarchijos už atliekų deginimą; • Galimybės, plečiant DGASA ar atskirų atliekų (pvz., tekstilės) surinkimo tinklą, didinti perdirbamų atliekų kiekius; • Galimybes tvarkyti VMA esamuose MBA įrenginiuose • Galimybės aktyvinti ir plėsti atskiro rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas; • Galimybės aktyvinti visuomenės informavimą ir švietimą.	• Augant ekonomikai, galimai daugiau susidarys komunalinių atliekų; • DGASA plėtrą miestuose stabdo žemės trūkumas; • Nesant perdirbimo technologijoms, tekstilės ir kitų atliekų (kombinuota pakuotė) atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros, plėtra sunkai įsivaizduojama; • Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, augs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos; • Nesant MVA atliekų tvarkymo, nebus įgyvendinti Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano reikalavimai.

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA

5. ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas – tai regioniniu bendradarbiavimu grįstas žaliojo kurso bei valstybinės strategijos tikslų įgyvendinimo pagrindas. Regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija atliepia darnaus vystymosi tikslus (angl. sustainable development goals (SDG)) (toliau – DVT), siekiant horizontalios ir sisteminės valstybės, ir Marijampolės regiono plėtrą.

Šakių rajono savivaldybė, įgyvendindama atliekų ir tvarkymo 2021–2027 metų planą, prisdės prie žemiau išvardintų DVT įgyvendinimo. Priemonių plane prie kiekvieno tikslo nurodomi ir DTV, prie kurių pasiekimo Šakių rajono savivaldybė ir Marijampolės regionas prisideda įgyvendindamas šio Plano priemones.

Darnaus vystymosi tikslas	Darnaus vystymosi tikslas ir jį pasiekti padedančios Šakių rajono savivaldybės atliekų ir tvarkymo 2021–2027 metų plano priemonės
	6 tikslas. Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darną valdymą ir sanitariją. Regione ir Šakių rajono savivaldybėje siekiama pagerinti vandens kokybę mažinant taršą, kuri susijusi su sąvartyno veikla.
	7 tikslas. Užtikrinti visiems galimybę naudotis prieinama, patikima, darna ir modernia energija. Regione siekiama naudoti vis daugiau tvarios energijos, vykdyti atsinaujinančią energiją gaminančių įrenginių plėtrą (plėtojama lokalių elektros gamybos įrenginių infrastruktūra).
	9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimantą industrializaciją ir skatinti naujoves. Šakių rajono savivaldybėje siekiama modernizuoti atliekų surinkimo, tvarkymo, perdirbimo ir šalinimo infrastruktūrą, kuri atleptų tvaraus vartojoimo standartus.
	11 tikslas. Pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų jtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs. Regione siekiama kurti darnią miestų aplinką atnaujinant atliekų surinkimo infrastruktūrą ir didinant sąmoningumą atliekų prevencijos klausimais.
	12 tikslas. Užtikrinti darnius vartojoimo ir gamybos modelius. Regione ir Šakių rajono savivaldybėje skatinama prioritetuoti daugkartinių gaminių vartojojamą ir gamybą, taip pat daiktų pakartotinį naudojimą ir perdirbimą.
	13 tikslas. Imtis skubū kovos su klimato kaita ir jos poveikiu veiksmų. Regione ir Šakių rajono savivaldybėje siekiama didinti aplinkosauginį sąmoningumą, vykdyti gyventojų švietimą klimato kaitos klausimais, informuojant apie jų veiksmų įtaką klimato kaitai.
	14 tikslas. Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų ištaklius darniam vystymuisi. Regione ir Šakių rajono savivaldybėje skatinama esančių vandens telkiniių taršos prevencija didinant atliekų perdirbimą, mažinant šalinimą, kuris nekelia pavojaus aplinkai.
	15 tikslas. Saugoti, atkurti ir skatinti darnų sausumos ekosistemų naudojimą, darniai valdyti miškus, kovoti su dykumėjimu, sustabdyti žemės būklės blogėjimą ir pakeisti šį procesą priešinga kryptimi bei sustabdyti biologinės išvairovės praradimą. Vandens ir sausumos ekosistemų išsaugojimas, skatinant tvarų vartojojimą.
	17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę. Planas rengiamas ir įgyvendinamas bendradarbiaujant Šakių rajono savivaldybei, regioniniam atliekų tvarkymo centriui ir kitoms sistemos dalyviams, taip užtikrinant darnų tikslų pasiekimą, gerinant atliekų tvarkymą ir prevenciją bendruomenėse.

5.1. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atliepia šiuos Nacionaliniame pažangos plane bei kituose valstybinės reikšmės dokumentuose nurodytus strateginius tikslus ir uždavinius susijusius su atliekų prevencija ir tvarkymu (pagrindinės nuostatų rakinės frazės paryškintos juodai):

21 lentelė. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Dokumentas	Dokumento punktas	Citata
2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas	Uždavinys 1.4	Perorientuoti pramonę link klimatui neutralios ekonomikos.
	Uždavinys 6.8	Mažinti susidarančių atliekų kiekį ir efektyviai jas tvarkyti.
<i>Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“</i>	Skyrius 6.9.2	Diegti pažangias, išteklius tausojančias ir aplinkos taršą bei klimato kaitą mažinančias technologijas ir gaminius pramonės, energetikos ir transporto sektoriuose.
<i>Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija</i>	Tikslas 2	Mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip sumažinant gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose. Atsakomybės („teršėjas moka“). Bus siekiama, kad išlaidos ir atsakomybė dėl skurdinamos ir teršiamos aplinkos atkūrimo tekty ne visiems šalies piliečiams, o tiems, kurie gauna iš to naudos arba yra gamtos išteklių vartotojai, tai yra taršos šalinimo priemonių išlaidas turėtų padengti atitinkamas teršėjas, išskyrus atvejus, kai teršėjo neįmanoma nustatyti arba kai, remiantis ES ar nacionalinės teisės aktais, jis negali būti laikomas atsakingu už taršą arba jo negalima priversti padengti atkūrimo išlaidų.
	3 aplinkos apsaugos politikos principas	Geriausios praktikai įgyvendinamos technologijos naudojimo. Visur, kur tik įmanoma, net ir tada, kai nustatyti limitai ar normos neviršijami, turi būti siekiama naudoti aplinkosaugos atžvilgiu pažangiausią, efektyviausią ir kartu praktiškai įgyvendinamą technologiją . <...> ypač gamtos išteklių naudojimo, atliekų tvarkymo, perdirbimo ir kitokio naudojimo srityse <...>.
	6 aplinkos apsaugos politikos principas	Bus siekiama, kad <...> susidariusios atliekos grąžinamos pakartotiniam naudojimui , perdirbimui ar kitokiam naudojimui (pavyzdžiui, energijos gamybai).
<i>Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniai iki 2030</i>	30	Siekiant įgyvendinti strateginį atliekų tvarkymo tikslą – mažinti susidarančių atliekų kiekį ir užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą, skatinti perėjimą prie žединės ekonomikos modelio .
<i>Junginių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.</i>	Uždavinys 6.3.	Iki 2030 metų pagerinti vandens kokybę, mažinant taršą, naikinant sąvartynus ir kuo labiau sumažinant pavojingų chemikalų ir medžiagų išskyrimą, per pusę sumažinant nevalytų nuotekų kiekį ir labai padidinant atliekų perdirbimą ir saugų pakartotinį naudojimą pasauliniu mastu.
	Uždavinys 11.6.	Iki 2030 metų sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei bei komunalinių ir kitų atliekų tvarkymui.
	Uždavinys 12.3	Iki 2030 metų per pusę sumažinti vienam gyventojui tenkantį pasaulinių maisto švaistymą mažmeniniu ir vartotojų lygiu , taip pat sumažinti

		maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse, įskaitant nuostolius po derliaus nuėmimo.

VAPTP numatyti atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, aktualūs planuojant Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemones:

22 lentelė. VAPTP uždaviniai

Tikslai	Uždaviniai
	Atliekų prevencija 253.1.1. skatinti vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, produktus pakartotinai naudoti, remonto ir (ar) taisymo paslaugas; 253.1.1.2. užtikrinti šiukslinimo prevenciją, tvarkyti šiuksles; 253.1.1.3. užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją.
	Paruošimas naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai 253.2.1. atskirti susidarymo šaltinyje atliekas, kurias būtų galima paruošti naudoti pakartotinai arba perdirbti: 253.2.1.1. didinti gyventojų aplinkosauginjų sąmoningumą ir atsakomybę rūšiuojant atliekas; 253.2.1.2. gerinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą.
	Atskirtų pakartotinai naudoti daiktų atnaujinimas, remontas, pakartotinis daiktų naudojimas 253.3.1. skatinti paruošti atliekas naudoti pakartotinai: 253.3.1.1. tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie vėl būtų tinkami naudoti be pradinio apdirbimo.
	Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, perdirbti, panaudojant jas kaip žaliavas 253.4.1. naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti: 253.4.1.1. skatinti paruošti atliekas perdirbti ir jas perdirbti; 253.4.1.2. skatinti naudoti antrines žaliavas.
	Kitoks atliekų naudojimas 253.5.1. skatinti perdirbti atliekas ir taip mažinti atliekų poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį: 253.5.1.1. užtikrinti, kad energijai gauti būtų naudojamos nebetinkamos perdirbti ar pakartotinai naudoti energinę vertę turinčios atliekos.
	Atliekų šalinimas 253.6.1. atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai: 253.6.1.1. užtikrinti, kad saugiai būtų šalinamos asbesto atliekos.

Pagrindinės VAPTP nustatytos užduotys, susijusios su atliekų tvarkymu, šalinimu ir perdirbimu, lydimos konkrečių įgyvendinimo terminų ir kiekybiškai išreikštų siektinų reikšmių².

² Užduotims keliamas įgyvendinimo terminas ir/ar kiekybiškai išreikštus rezultato rodiklis.

23 lentelė. VAPTP užduotys ir siekiai

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Igyvendinimo terminas	Siekis
Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį	260.1.- 260.2.	Iki 2025 m.	Ne mažiau 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
		Iki 2027 m.	Ne mažiau kaip 57 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
		Iki 2030 m.	Ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį	260.3.	iki 2027 m.	Ne daugiau kaip 8 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.
		Iki 2030 m.	Ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.
Padidinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekį	261.1.	2025 m.	70 proc. susidariusių komunalinių atliekų kieko susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų.
		2027 m.	80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kieko.
Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose	261.2.	Iki 2024 m.	Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.
Aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis	261.5.	iki 2025 m.	
Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje	261.6.	iki 2025 m.	

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Igyvendinimo terminas	Siekis
susidarančias pavojingąsias atliekas			
Išplėsti DGASA tinklą	261.7.5.	iki 2027 m.	Kaimo vietovėse jrengti po vieną DGASA nedidesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamujų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokų aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Kitos užduotys, keliamos VAPTP³:

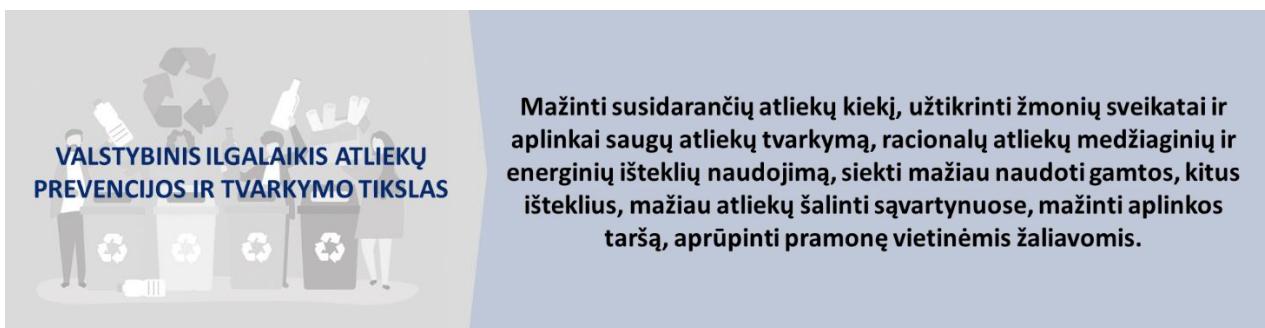
24 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP

Užduotis	Atitiktis VAPTP
Sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekomis surinkti atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis	261.3.
Gyvenamuosiuose daugiaubučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštélėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliaivų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, išskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka	261.7.1.
Kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliaivų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, išskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku	261.7.2.
Individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliaivų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, išskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliaivų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku	261.7.3.
Pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekomis surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekomis atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojo užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės)	261.7.4.
Teikti gyventojams aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintą išsamiajį informaciją apie visų atliekų srautų atskiro surinkimo galimybes.	261.7.6.
Peržiūrėti ir pakoreguoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisykių nuostatas, ir nustatyti	261.7.7.

³ Užduotims nėra keliami igyvendinimo termino ir/ar kiekybiškai išreiškštų rezultato rodiklių.

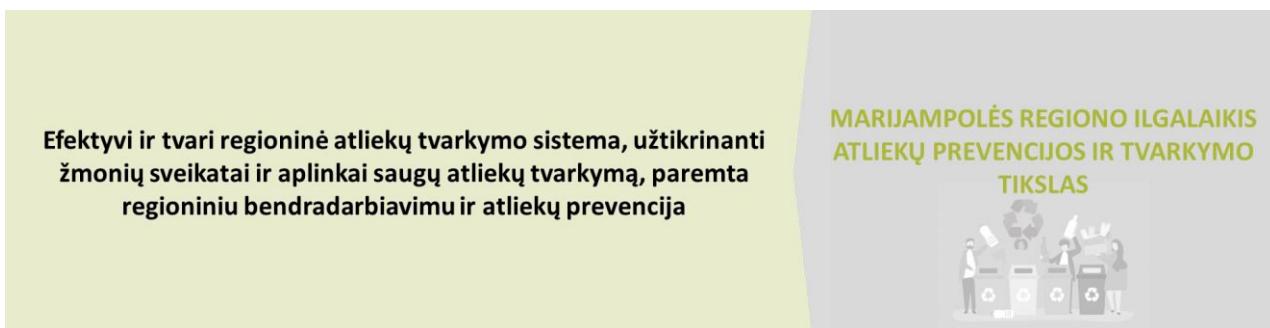
Užduotis	Atitiktis VAPTP
mokesčių už komunalines paslaugas komercinėms patalpoms apskaičiavimą ne pagal patalpų plotą.	

5.2. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės

17 pav. Valstybinis ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas

Marijampolės regione, įgyvendinant ilgalaikj atliekų prevencijos ir tvarkymo planą, keliamas pagrindinis tikslas, orientuotas į efektyvios ir tvarios atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, kurios metu būtų sėkmingai užtikrinamas gyventojų sveikatai ir aplinkai saugus atliekų tvarkymas. Vienas pagrindinių veiksnių, leisiančių pasiekti užsibrėžtų tikslų – regioninis bendradarbiavimas ir aktyvi atliekų prevencija, kurios metu bus skatinama keisti j aplinkos tausojimą orientuotą požiūrj.

18 pav. Marijampolės regiono ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018–2024 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO TIKSLAS

Tikslas. Infrastruktūros modernizavimas ir plėtra

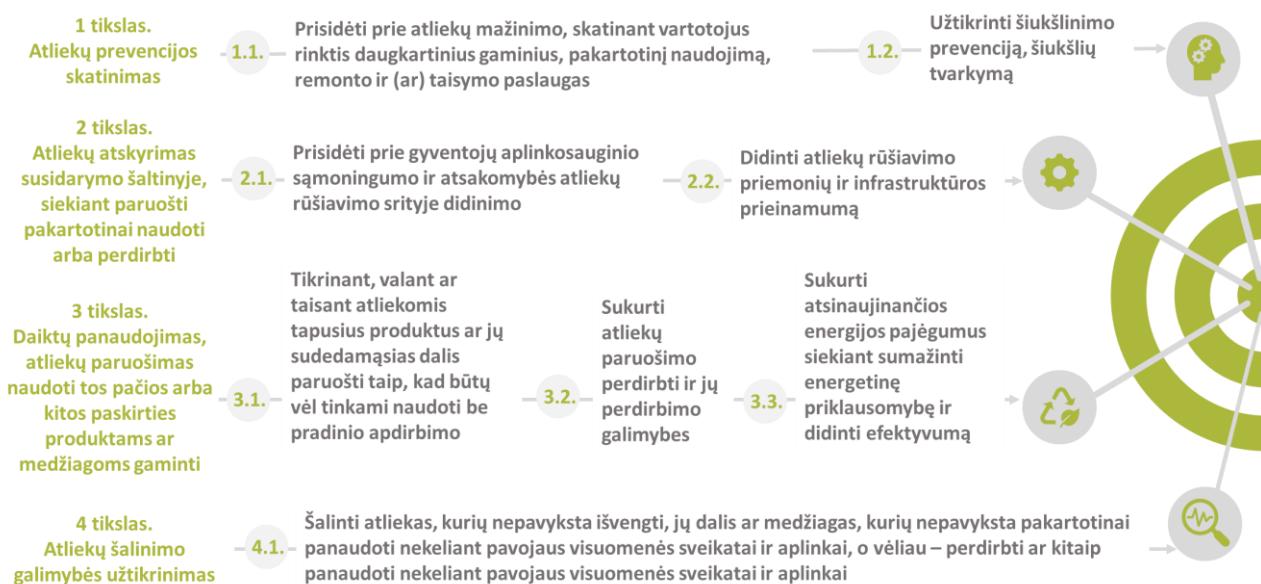
Uždavinys. Darnaus išteklių naudojimo skatinimas

Siekinat įgyvendinti valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano prioritetus ir įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai:

19 pav. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai

Kiekvienam Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslui numatyti uždaviniai, kurie prisiđes prie kryptingo vertinimo kriterijų ir plano įgyvendinimo.

20 pav. Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų uždaviniai

Pirmasis tikslas orientuotas į atliekų prevencijos skatinimą. Įgyvendinant pirmąjį tikslą, bus siekiama prisidėti prie gyventojų vartojimo įpročių keitimo – skatinti rinktis daugkartinius gaminius, sugedus jiems – suremontuoti ar pataisyti ir vartoti pakartotinai. Taip pat bus skatinamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas, siekiant kuo sėkmingesnės ir į pasirinktą auditoriją orientuotos šiukšlinimo prevencijos, jų surinkimo ir tvarkymo.

Antrasis tikslas orientuotas į atliekų atskyrimą dar susidarymo vietoje – šiam tikslui pasiekti keliami gyventojų aplinkosauginio sąmoningumo atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumo didinimo uždaviniai.

Trečiasis tikslas – atliekų paruošimas naudoti tos pačios arba kitos paskirties produktams arba medžiagoms gaminti. Siekiant įgyvendinti iškeltą tikslą, plano laikotarpyje bus siekiama atliekas paruošti pakartotiniam naudojimui be pradinio apdirbimo (siekiama didinti nebenaudojamų daiktų antrinį panaudojimą, pakeičiant jų pagrindinę paskirtį arba atnaujinant). Taip pat siekiama paruošti atliekas naudoti tos pačios ar kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti sukuriant atliekų perdirbimo galimybes ir atsinaujinančios energijos pajėgumus.

Ketvirtasis tikslas orientuotas į atliekų šalinimo galimybių užtikrinimą. Įgyvendinant ketvirtąjį tikslą bus siekiama atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai, o vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti.

Prielaidos, kuriomis remiantis planuoojamos priemonės tikslams ir uždaviniams pasiekti:

- VAPTP užduotys vykdomos regioniniu principu pasitelkiant ir teikiant prioritetą sukurtais ir vystomais regioninei komunalinių atliekų tvarkymo sistemai.

Toliau lentelėje pateikiamas kiekvienam iškeltam tikslui ir uždaviniui pasiekti padėsiančios priemonės, pateikiamas pagrindimas ir trumpas jų aprašymas. Taip pat nurodomas priemonės lygmens tipas:

- Regioninė priemonė – priemonė, už kurios įgyvendinimą atsakingas MAATC, tačiau šios priemonės įgyvendinimas tiesiogiai prisideda prie savivaldybės atliekų tvarkymo infrastruktūros ir valstybės iškeltų rodiklių pasiekimo;
- Savivaldybės priemonė – priemonė, prie kurios įgyvendinimo prisideda / už kurios įgyvendinimą atsakinga savivaldybė (plane pažymėta šviesiai žalia spalva).

1.1. Prisidėti prie atliekų mažinimo, skatinant vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, pakartotinį naudojimą, remonto ir (ar) taisymo paslaugas

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.1.1	Maisto švaistymo prevencijos ir maisto atliekų prevencijos skatinimas	2023–2027	Savivaldybės	Regioninė	-	Savivaldybių biudžetų lėšos	
1.1.1.1	Maisto švaistymo prevencijos ir maisto atliekų prevencijos skatinimas Šakių rajono savivaldybėje	2023–2027	Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	Pagal poreikį	Savivaldybių biudžetų lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Jungtiniai Tautų darnaus vystymosi 12.3 tikslu, siekiama iki 2030 m. 50 proc. sumažinti maisto atliekas vienam gyventojui mažmeninės prekybos ir vartotoju lygiu, mažinti maisto nuostolius visoje maisto gamybos ir tiekimo grandinėje. Šakių rajono savivaldybei, siekiant prisidėti prie šio tiksllo įgyvendinimo, planuojama įvertinti savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklas dėl galimybės diegti dalinį ar pilną „švediško stalo“ maitinimą.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.1.2	Viešinimo kampanijų organizavimas ir vykdymas	2024–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė	20	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
1.1.2.1	Viešinimo kampanijų organizavimas ir vykdymas Šakių rajono savivaldybėje	2024–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	3	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Savivaldybių ir atliekų surinkimo įmonių viešinimo ir informavimo vykdoma veikla, kuri skirta savivaldybių gyventojams rinktis daugkartinius gaminius, pakartotinai naudoti daiktus ir kita su atliekų prevencija susijusi švietėjiška veikla. Marijampolės regionas planuoja vykdyti vieningą viešinimo veiklą bendradarbiaujant MAATC ir regiono savivaldybėmis. Kiekvienais metais planuojama organizuoti apvalaus stalo diskusijas, kurių metu bus aptariamos galimos ateinančių metų viešinimo veiklos. Taip pat siekiant kryptingos ir tikslios viešinimo naudos, Marijampolės regionas ir savivaldybės parengs viešinimo planą atliekų prevencijos ir tinkamo atliekų tvarkymo namų ūkiuose skatinimui, kurioje bus numatomos viešinimo kampanijos, jų įgyvendinimo terminai, rezultatai, vykdytojai, lėšos ir finansavimo šaltiniai. Rengiamoje strategijoje dėl atliekų prevencijos ir tinkamo tvarkymo namų ūkiuose skatinimo turi būti įtrauktos ir šios priemonės: 1.2.1; 2.1.1; 3.1.2.

Pagal parengtą regioninį viešinimo planą Šakių rajono savivaldybė įgyvendins viešinimo kampanijas atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis savivaldybėje.

1.2. Užtikrinti šiukslinimo prevenciją, šiukslių tvarkymą

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.2.1	Šiukslių surinkimo ir sutvarkymo organizavimas	2023–2027	Savivaldybės (atsakingas vykdytojas), MAATC	Regioninė	83	Savivaldybių lėšos biudžetu	

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.2.1.1	Šiukslių surinkimo ir sutvarkymo organizavimas Šakių rajono savivaldybėje	2023–2027	Šakių rajono savivaldybė (atsakingas vykdytojas), MAATC	Savivaldybės	Pagal poreikį	Savivaldybių léšos biudžetu	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Pavasarinių ir rudeninių švarinimosi akcijos skatina gyventojus pasirūpinti aplinkos tvarkymusi, surinkti šiuksles, jas išrūšiuoti ir priduoti. Akcijų metu atliekama kilni misija padeda atkreipti visuomenės dėmesį į aplinkos tvarkymosi svarbą, tuo pačiu sutvarkoma aplinka, aptinkami nedideli šiukslynai, kurie akcijos metu panaikinami ir sutvarkomi. Šiukslių surinkimas ir sutvarkymas pagrįstas gyventojų, savivaldybių, MAATC, įstaigų ir organizacijų bendradarbiavimu. Šiukslių rinkimas daugiausiai vykdomas užmiesčiuose, parkuose, pamiškėse, paupiuose ir kitose vietose. Šakių rajono savivaldybė plano įgyvendinimo laikotarpiu pagal susidariusį poreikį sieks sutvarkyti bešeimininkėmis atliekomis užterštas teritorijas.							
1.2.2	Antrinių žaliau rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse) plėtra	2023–2027	Savivaldybės	Regioninė	-	Savivaldybių biudžetu ir kitos léšos	€
1.2.2.1	Antrinių žaliau rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse) plėtra Šakių rajono savivaldybėje	2023–2027	Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	Pagal poreikį	Savivaldybių biudžetu ir kitos léšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant sistemingio atliekų turėtojų – gyventojų sąmoningumo, atliekų rūšiavimas turi tapti kasdienybė ne tik namuose, bet ir viešosios erdvėse. Viena opiausiu problemų, su kuria susiduriama – per mažas išrūšiuotų atliekų kiekis, todėl rūšiuojamojo surinkimo šiuksliadėžių diegimas viešosiose erdvėse, paskatintų gyventojus sistemingai mokytis rūšiuoti atliekas ir prisdėti prie VAPTP tikslų ir uždavinijų įgyvendinimo. Šakių rajono savivaldybė planuoja nusimatyti savivaldybės tvarkoje, jog atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešasias erdves, turėtų būti įrengtos antrinių žaliau rūšiuojamojo surinkimo priemonės – šiuksliadėžės.							
1.2.3	Viešųjų geriamojo vandens stotelii tinklo plėtojimas	2023–2027	Savivaldybės	Regioninė	-	Savivaldybių léšos biudžetu	€

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštélėse, aikštynuose ir parkuose						
1.2.3.1	Viešųjų geriamojo vandens stotelii tinklo plėtojimas Šakių rajono savivaldybės traukos centruose, viešose sporto aikštélėse, aikštynuose ir parkuose	2023–2027	Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	Pagal poreikį	Savivaldybių lėšos biudžetui	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Viešųjų geriamojo vandens stotelii tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštélėse, aikštynuose ir parkuose leidžia mažinti vienkartinių plastikinių pakuočių vartojimą ir taip prisdėti prie atliekų prevencijos uždavinio įgyvendinimo. Geriamojo vandens stotelii plėtra gali taip pat prisdėti prie gyventojų įgūdžių su savimi nešiotis daugkartinio naudojimo pakuotes stiprinimo ir gerosios patirties dalijimosi. Šakių rajono savivaldybė planuoja nusimatyti savivaldybės tvarkoje, jog atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešąsias erdves, turėtų būti įrengtos ir geriamojo vandens stotelės.							
1.2.4.	Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas	2023-2027	Savivaldybės (atsakingas vykdytojas), MAATC	Regioninė	-	Savivaldybių biudžetui ir kitos lėšos (SP lėšos)	
1.2.4.1	Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas Šakių rajono savivaldybėje	2023-2027	Šakių rajono savivaldybė (atsakingas vykdytojas), MAATC	Savivaldybės	15	Savivaldybių biudžetui ir kitos lėšos (SP lėšos)	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant vykdyti šiukšlių tvarkymą, būtina užtikrinti susidariusių padangų atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma ar kuris neegzistuoja, sutvarkymą. Plano įgyvendinimo laikotarpyje Šakių rajono savivaldybė kiekvienais metais sieks užtikrinti šių padangų atliekų sutvarkymą, atsižvelgiant į susidariusį poreikį.							

Organizacinių priemonių

Komunikacinių priemonių

Investicinių priemonių

Analitinės priemonės

Reguliacinių priemonių

2.1. Prisidėti prie gyventojų aplinkosauginio sąmoningumo ir atsakomybės atliekų rūšiavimo srityje didinimo

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.1	Viešinimo kampanijų vykdymas, skatinant atliekų rūšiuojamajį surinkimą	2024–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė	40	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą, GIO lėšos ir kitos lėšos	
2.1.1.1	Viešinimo kampanijų vykdymas, skatinant atliekų rūšiuojamajį surinkimą Šakių rajono savivaldybėje	2024–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	3	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą, GIO lėšos ir kitos lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

MAATC, savivaldybių, GIA, atliekų surinkimo įmonių viešinimo ir informavimo vykdoma veikla, kuri skirta savivaldybių gyventojams, siekiant skatinti atliekų rūšiuojamajį surinkimą ir kompostavimą vietoje.

Igyvendinant priemonę Šakių rajono savivaldybė prisidės prie iniciatyvų planavimo kartu su MAATC ir GIO. Taip pat vykdomos iniciatyvos su bendruomenėmis, mokyklomis, siekiant skatinti atliekų rūšiuojamajį surinkimą. Numatomos viešinimo iniciatyvos bus įtrauktos į planuojamą rengti viešinimo planą, numatyta 1.1.2. priemonėje.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

2.2. Didinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.2.1	Antrinių žaliaivų (tame tarpe pakuočių) rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių prieinamumo) plėtra	2022–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė		GIO ir kitos lėšos	€
2.2.1.1	Antrinių žaliaivų (tame tarpe pakuočių) rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių prieinamumo) plėtra Šakių rajono savivaldybėje	2022–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės		GIO ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau atliekų iš atskirus srautus, išplečiant ir palaikant antrinių žaliaivų pirmąjį rūšiavimą. Tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba.

MAATC yra sudaręs sutartis su antrinių žaliaivų (tame tarpe pakuočių) surinkėjais, kurie aprūpina atliekų turėtojus rūšiavimo konteineriais Šakių rajono savivaldybėje. 2023 m. savivaldybėje buvo įsigyta 220 vnt. antrinių žaliaivų konteinerių. Siekiant įgyvendinti priemonę, 2022–2027 m. laikotarpiu planuojama įrengti naujas aikštėles ir aprūpinti atliekų turėtojus antrinių žaliaivų rūšiavimo konteineriais pagal susidariusių poreikį.

2.2.2	Mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonių (kontakteinerių) plėtra	2022–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė		Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos	€
2.2.2.1	Mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonių (kontakteinerių) plėtra Šakių rajono savivaldybėje	2022–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės		Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Siekiant palaikyti jau sukurtą atliekų surinkimo sistemą ir siekiant didinti jos patogumą gyventojams, kuriems teikiama komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, įgyvendinama mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) plėtra ir vykdomas konteinerių tinklo kokybės palaikymas. MAATC yra sudaręs sutartis su mišrių komunalinių atliekų surinkėjais, kurie aprūpina atliekų turėtojus rūšiavimo konteineriais Šakių rajono savivaldybėje. Siekiant įgyvendinti priemonę, 2022–2027 m. laikotarpiu planuojama įrengti naujas aikštelių ir aprūpinti atliekų turėtojus mišrių komunalinių atliekų konteineriais pagal susidariusių poreikį.							
2.2.3	Esamų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių eksplotacijos užtikrinimas	2023–2027	MAATC	Regioninė	4 033	Įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių (DGASA) tinklo palaikymas atliekamas užtikrinant VAPTP užduočių vykdymą ir palaikant bendrą regioninę atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos veiklos tēstinumą.							
2.2.4	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse⁴	2023–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė	2 343,6	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant užtikrinti VAPTP esančių užduočių, susijusių su DGASA tinklo plėtra įvykdymą, planuojama plėsti didelių atliekų surinkimo aikštelių tinklą. Marijampolės regione planuojama įrengti dvi DGASA, kur gyventojų koncentracija gyvenvietėse yra didžiausia. Taip siekiama užtikrinti optimaliausią šiuų aikštelių poreikio patenkinimą bei sukuriant didžiausią naudą savivaldybių gyventojams:							
1 DGASA Marijampolės savivaldybėje; 1 DGASA Vilkaviškio rajono savivaldybėje; DGASA aikšteliés įrengiamos iš Europos Sajungos paramos projektuojamos ir įrengiamos pagal atitinkamas priemonės finansavimo sąlygų aprašą.							
2.2.5	Kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, buityje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti	2023–2027	MAATC	Regioninė	396,2	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
2.2.5.1.	Kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, buityje susidarančioms	2023–2027	MAATC	Savivaldybės		Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą	€

⁴ Marijampolės regiono didelių atliekų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių plėtra ir jų eksploatacija vykdoma savivaldybių pagrindu, t. y. savivaldybės teritorijoje esančioje DGASA priimami tik tos savivaldybės fizinių asmenų pristatyti daiktai.

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti Šakių rajono savivaldybėje					ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant įgyvendinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kieko užduotis, numatytais VAPTP, planuojama plėtoti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžėmis, kurios būtų lengvai surenktinos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologiniams atliekų skaidymuisi. Sutvarkius bioskaidžias atliekas vietoje, išvengiama sukuriamo ŠESD išmetimų, susijusių su atliekų transportavimu į tvarkymo vietas. Plano įgyvendinimo laikotarpiu MAATC Šakių rajono savivaldybėje planuoja išdalinti nuo 558 iki 663 kompostavimo dėžių rajono gyventojams. Taip pat naujo finansavimo periode, įvertinus reikalingą poreikį, numatoma papildoma plėtra. Detalesnė informacija pateikiama 6.2. skyriuje.

2.2.6	Bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra	2023–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė		Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
2.2.6.1	Bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šakių rajono savivaldybėje	2023–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės		Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama vykdyti atskirą maisto (virtuvės) atliekų iš Marijampolės regiono savivaldybių urbanizuotų teritorijų, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, surinkimą.

Šakių rajono savivaldybėje numatomas bioskaidžių atliekų (tame tarpe maisto (virtuvės) atliekų) surinkimas šiomis priemonėmis:

- Surinkimas maisto (virtuvės) atliekų iš gyventojų daugiabučiuose namuose - 0,24 m³ konteineriais, žaliųjų atliekų – 1 m³ didmaišiais sezono metu. Šakių rajono savivaldybėje planuojama įsigyti po 23 vnt. 0,24 m³ konteinerių ir 1 m³ didmaišių;
- Surinkimas maisto (virtuvės) atliekų iš gyventojų individualiuose namuose - 0,08 m³ konteineriais, žaliųjų atliekų – 0,12 m³ konteineriais sezono metu. Šakių rajono savivaldybėje planuojama įsigyti po 907 vnt. 0,08 m³ ir 0,12 m³ konteinerių;
- Surinkimas žaliųjų atliekų nuo kapinių ir sodų bendrijų – 1,1 m³ didmaišiais. Šakių rajono savivaldybėje planuojama įsigyti 119 vnt. 1,1 m³ didmaišių.

Detalesnė informacija pateikiama 6.2. skyriuje.

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.2.7	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių eksploatacijos užtikrinimas	2023–2027	MAATC	Regioninė	3 302,2	Įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Pagrindinis ŽAKA aikštelėje vykdomas veiklos procesas – žaliųjų atliekų kompostavimas. Kompostavimas atliekamas atviruose kompostavimo ir brandinimo kaupuose su natūralia aeracija ir periodiniu kaupu perkrovimu, o pagamintas kompostas realizuojamas. Šios veiklos palaikymas jau esamose aikštélėse prisideda prie bioskaidžių atliekų mažinimo mišriame komunalinių atliekų sraute, taip pat padeda siekti VAPTP nustatyti užduočių įgyvendinimo, susijusių su atskiru surinkimo ir atliekų perdirbimu.

2.2.8	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių plėtra	2023–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė	850	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Visose aikštélėse žaliasios atliekos priimamos iš gyventojų ir įmonių. Gyvenvietėse dažnai susiduriama su problema, jog gyventojai visų susidariusių žaliųjų atliekų neturi galimybės kompostuoti vietoje, todėl ŽAKA tinklo plėtra, padėtų gyventojams tinkamai atsikratyti žaliasiomis atliekomis, kurių jiems néra galimybės sutvarkyti vietoje. Numatoma įrengti ar praplėsti 1 ŽAKA aikštélę Marijampolės savivaldybėje, vakarinėje Marijampolės miesto pusėje.

2.2.9	Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra	2023–2024	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė	35,2	Atliekų prevencijos ir tvarkymo programa	€
2.2.9.1	Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šakių rajono savivaldybėje	2023–2024	MAATC (atsakingas vykdytojas), Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės		Atliekų prevencijos ir tvarkymo programa	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytas VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Marijampolės regiono savivaldybėse numatyta tekstilės atliekų konteinerių plėtrą. Plano įgyvendinimo laikotarpiu MAATC Šakių rajono savivaldybėje planuoja įrengti 35 tekstilės atliekų surinkimo konteinerius. Detalesnė informacija pateikiama 6.2. skyriuje.

2.2.10	Savivaldybių tvarkymo atnaujinimas ir kitų dokumentų	Atliekų taisyklių ir kitų dokumentų	2023–2027	Savivaldybės, MAATC	Regioninė	-	-	⚖️

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas atsižvelgiant į naujas teisės aktų reikalavimus						
2.2.10.1.	Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas ir kitų savivaldybės dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą Šakių rajono savivaldybėje atnaujinimas atsižvelgiant į naujas teisės aktų reikalavimus	2023–2027	Šakių rajono savivaldybė, MAATC	Savivaldybės	Pagal poreikį	-	
2.2.10.2.	Dokumentų, susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą Šakių rajono savivaldybėje atnaujinimas, diferencijuoto apmokestinimo galimybių ir jų kontrolės priemonių įvertinimas	2023–2027	Šakių rajono savivaldybė, MAATC	Savivaldybės	Pagal poreikį	-	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Atsižvelgiant į AM planuojamas teisės aktų pataisas dėl Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kokybės reikalavimų ir kitų teisės aktų reikalavimų keitimo ir į AM planuojamas teisės aktų pataisas, numatančias, kad gyventojams, kompostuojantiems namų ūkiuose susidarančias biologines atliekas, būtų skaičiuojamas mažesnis mokesčis už atliekų tvarkymą, Šakių rajono savivaldybėje bus įvertinama galimybė taikyti šią lengvatą ir esant poreikiui papildyti savivaldybės tvarkas.							
2.2.11	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų	2024-2027	Savivaldybės	Regioninė	-	-	

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukslių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnujų servetelių ir (ar) oro balionelių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl drėgnujų servetelių ir (ar) oro balionelių šiukslių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo						
2.2.11.1	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukslių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnujų servetelių ir (ar) oro balionelių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl	2024-2027	Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	-	-	

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	drėgnujų servetelių ir (ar) oro balionelių šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo Šakių rajono savivaldybėje						
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Šakių rajono savivaldybė, kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 1 dienos turės sudaryti sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl tabako gaminiai su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais drėgnujų servetelių ir (ar) oro balionelių šiukšlių išrinkimo, vykdomo savivaldybės ar jos vardu, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo. Įgyvendinant šią priemonę bus siekiama mažinti gaminiai ir pakuočių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, gamintojo atsakomybės principas nuo 2023 m. bus taikomas tabako gaminiai plastiniams filtrams, nuo 2024 m. – vienkartinėms plastikinėms drėgnosioms servetėlėms, oro balioneliams.							
2.2.12	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminiai su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminiai su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, vežimo ir apdorojimo finansavimo	2024-2027	Savivaldybės	Regioninė	-	-	
2.2.12.1	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminiai su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir	2024-2027	Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	-	-	

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo savivaldybės organizuojamame komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, vežimo ir apdorojimo finansavimo Šakių rajono savivaldybėje						

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Nuo 2024 m. papildomai nustatyta pareiga gamintojams ir importuotojams, jų įsteigtomis organizacijomis padengti išlaidas, susijusias su tabako gaminių su filtrais, vienkartinių plastikinių drėgnų servetelių ir oro balionėlių gaminių šiukšlių, randamų aplinkoje, ir atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, sutvarkymu. Šakių rajono savivaldybė, kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 1 dienos turės sudaryti sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais drėgnųjų servetelių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, vykdomo savivaldybės ar jos vardu, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo.

2.2.13	Užtikrinti saugų asbesto atliekų surinkimo ir sutvarkymo organizavimą savivaldybėse	2023-2027	Savivaldybės	Regioninė	-	Savivaldybių biudžeto lėšos	€
2.2.13.1	Užtikrinti saugų asbesto atliekų surinkimo ir sutvarkymo organizavimą Šakių rajono savivaldybėje	2023-2027	Šakių rajono savivaldybė	Savivaldybės	120	Savivaldybių biudžeto lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Šakių rajono savivaldybė siekia padėti gyventojams, kurie, ardant asbestinius stogus, pastatų konstrukcijas ir kitus gaminius, kurių sudėtyje yra asbesto, susiduria su šių atliekų sutvarkymo iššūkiais, todėl kiekvienais metais bus siekiama suorganizuoti nemokamą asbesto turinčių atliekų surinkimą gyventojams, jiems patogiose vietose.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

**III. ATLIEKŲ
PARUOŠIMAS NAUDOTI
TOS PAČIOS ARBA KITOS
PASKIRTIES
PRODUKTAMS AR
MEDŽIAGOMS GAMINTI**

Susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbtą (proc.)

2021 M.

65 %

2027 M.

70 %

3.1. Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.1.1	Dirbtuvių organizavimas	2023–2027	MAATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	Regioninė		Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

3.2. Sukurti atliekų paruošimo perdirbtį ir jų perdirbimo galimybes

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.2.1	Žaliųjų atliekų apdorojimo infrastruktūros plėtra	2023–2027	MAATC	Regioninė	2 837,8	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą, kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant įgyvendinti numatytais žaliųjų atliekų surinkimo ir apdorojimo uždaviniais VAPTP, planuojama išplėsti ŽAKA Marijampolės regione infrastruktūrą, t. y. įsigytį įrangą žaliųjų atliekų apdorojimui: biologiškai skaidžių atliekų smulkintuvai (2 vnt.), biologiškai skaidžių atliekų krovimo ratiniai krautuvai (6vnt.), komposto sijotuvai (2vnt.), biologiškai skaidžių atliekų vartytuvai (2vnt.).							
3.2.2	Didelių gabaritų atliekų surinkimo infrastruktūros plėtra, siekiant aikšteliše surenkančiam atliekų perdirbimo ar paruošimo pakartotinai naudoti	2023–2027	MAATC	Regioninė	208,7	Europos Sajungos parama, įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą, kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Siekiant didinti perdirbimo ir panaudojimo uždavinių kylančių iš VATPT įgyvendinimo, taip pat geresnės apskaitos ir kontrolės, planuojama išplėsti DGASA aikštèles, kuriose planuojama:							
Naujai įrengiamoje DGASA aikštéléje įsigytį pavojingų atliekų konteinerį pavojingų atliekų sandėliavimui/rūšiavimui; Naujai įrengiamoje DGASA aikštéléje įsigytį metalinį mobilų 32 m³ konteinerį elektronikos sandėliavimui/rūšiavimui; 9 vnt. metalinius mobilius 18 m³ talpos konteinerius kokybiškesniams atliekų rūšiavimui (4 vnt. naujai steigiamai DGASA, 2 vnt. pakaitiniai konteineriai atliekų vežimui, po vieną papildomą konteinerį Kybartų, Skaistakaimio ir Kazlų Rūdos DGASA aikštélėms); 9 vnt. metaliniai mobilūs 32 m³ konteineriai (3 vnt. naujai steigiamai DGASA, 2 vnt. pakaitiniai konteineriai atliekų vežimui, po vieną papildomą konteinerį Šakių, Kudirkos Naujamiesčio, Kalvarijos ir Uosinės DGASA aikštélėms).							
3.2.3	MBA pritaikymo bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės))	2023–2027	MAATC	Regioninė		Europos Sajungos ar kitų fondų parama, įmokos už	€

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	atliekų tvarkymui galimybių įvertinimas ir įgyvendinimas⁵					atliekų surinkimą ir tvarkymą, kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Galimybių studijos parengimas siekiant įvertinti galimybes MBA pritaikyti bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų tvarkymui. Įvertinus MBA pritaikymo alternatyvas, ieškoma finansavimo galimybių pasirinktai alternatyvai įgyvendinti. Esant prieplaidoms gauti valstybės ar ES fondų finansavimą planuoojamas MBA pritaikymas bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų tvarkymui.							

3.3. Sukurti atsinaujinančios energijos pajėgumus siekiant sumažinti energetinę priklausomybę ir didinti efektyvumą

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.3.1	Lokalių atsinaujinančios energijos įrenginių plėtra	2023–2027	MAATC	Regioninė	361	Europos Sajungos parama, jėmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą, kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas							
Atsinaujinančių energetinių resursų poreikio patenkinimas, įrengiant lokalius elektros energijos gamybos įrenginius, siekiant padidinti atsinaujinančių išteklių naudojimą ir veiklos sąnaudų mažinimą. Plano įgyvendinimo laikotarpyje planuojama pradėti antžeminės 450 kW saulės modulių elektrinės įrengimo darbus. Numatoma saulės modulių elektrinės vieta: Uosinės 8, Marijampolės sav.							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

⁵ MBA pritaikymo bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų tvarkymui įgyvendinimas vykdomas papildomai įvertinant finansavimo galimybes ir sąlygas.

IV. ATIEKŲ ŠALINIMO GALIMYBĖS UŽTIKRINIMAS

4.1. Šalinti atiekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai, o vėliau – perdirbtį ar kitaip panaudoti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
4.1.1	Filtrato valymo įrenginių / rekonstrukcija modernizavimas	2023–2027	MAATC	Regioninė	390	Europos parama, Sajungos įmokos už atiekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Priemonės lygmuo	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Plano įgyvendinimo laikotarpyje, Marijampolės regiono savartyne planuojama pradėti atvirkštinės osmozės įrenginio rekonstrukcija. Nuotekų valymui osmosinis slėgis yra dirbtinai paverčiamas priešingu. Tirpalo su didesne koncentracija (šiuo atveju nuotekų) pusėje yra dirbtinai sukeliamas slėgis, viršijantis nuotekų osmosinio olėgio dydį. Tokiu atveju vandens molekulės yra priverčiamos judėti priešinga kryptimi – iš nuotekų į kitą membranos pusę (švaraus vandens pusę). Kadangi membrana praleidžia tik vandens molekules, pro membraną praeina tik vanduo, o visos priemaišos lieka koncentrato pusėje. Įrenginio konstrukcija leis užtikrinti, jog iš 100% jeinančių nuotekų kiekio būtų gaunama apie 75 % išvalyto iki nustatytų parametru nuotekų ir 25 % koncentrato liekanų, kurioje ir liks visos sukoncentruotos nuotekose ištirpusios priemaišos.							
4.1.2	Regioninio savartyno eksplotacijos užtikrinimas	2023–2027	MAATC	Regioninė	9 364	Įmokų už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas Mažėjantis mišrių komunalinių atliekų kiekis ir atliekų panaudojimo energijai gauti infrastruktūra lemia tai, kad vis mažiau komunalinių atliekų šalinama savartynuose, tačiau savartynų eksplotacija turi būti užtikrinta, jog atliekos būtų saugiai ir tinkamai pašalintos.							
4.1.3	Regioninio savartyno infrastruktūros plėtra	2023–2027	MAATC	Regioninė	1 120	Įmokų už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas Mažėjantis mišrių komunalinių atliekų kiekis ir atliekų panaudojimo energijai gauti infrastruktūra lemia tai, kad vis mažiau komunalinių atliekų šalinama savartynuose, tačiau savartynų eksplotacija turi būti užtikrinta, jog atliekos būtų saugiai ir tinkamai pašalintos. Plano įgyvendinimo laikotarpyje planuojama įsigytį naują buldozerį atliekų stumdymui, tankinimui, perdengimui formavimui ir tankintuvą atliekų tankinimui.							
4.1.4	Savartynų ir šalinamų atliekų monitoringo vykdymas	2023–2027	MAATC	Regioninė		Įmokų už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas Siekiant tinkamos, galiojančius teisės aktus atitinkančios ir aplinką tausojančios regioninio savartyno veiklos, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas aplinkos monitoringu vadovaujantis aplinkos monitoringo programa, taip pat turi būti vertinamas uždarytų savartynų poveikis aplinkai.							

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

6. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS

6.1. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė

Komunalinių ir kitų atliekų susidarymo prognozė 2022-2027 m. Plane atlikta remiantis AAA 2015–2021 m. Marijampolės regiono ir Lietuvos Respublikos komunalinių ir kitų atliekų susidarymo istoriniais duomenimis.

Susidarančių komunalinių ir kitų atliekų kieko pokyčiams Šakių rajono savivaldybėje iki 2027 m. daro įtaką:

- gyventojų skaičiaus pokyčiai;
- ekonomikos augimo tendencijos;
- vartojimo įpročių pokyčiai.

Prognozuojant Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekių susidarymą iki 2027 m. vadovaujamas VAPTP numatytomis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis, kuriose numatyta, jog komunalinių atliekų kiekis 2020 m. siekės 1,35 mln. t, turėtų mažėti ir 2027 m. būti apie 1,2 mln. t. Taip pat numatoma, jog 2022 m. pabaigoje ir 2023 m., išaugus energetinių resursų ir žaliavų kainoms, tikėtinas gyventojų vartojimo mažėjimas.

Atliekų kiekių susidarymo prognozės atliktos įvertinant įvairių institucijų paskelbtas Lietuvos ekonominių rodiklių ir gyventojų skaičiaus kitimo prognozes, t. y.:

- Gyventojų skaičiaus Marijampolės apskrityje prognozėmis (Eurostat⁶);
- Gyventojų skaičiaus Šakių rajono savivaldybėje prognozėmis;
- Antrinių žaliavų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumo skaičiavimais regione;
- AAA pateikiamā informacija apie 2020–2021 m. atskirų komunalinių atliekų srautų surinkimo kiekius savivaldybėje;
- VAPTP pateikiamomis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis iki 2027 m.

Komunalinių atliekų susidarymo prognozėje įvertintas kompostavimas individualiose valdose, remiantis Šakių rajono savivaldybėje išdalintų individualaus kompostavimo priemonių galimų panaudojimo efektyvumu. Taip pat įvertinamas per vienkartinės pakuotės užstato sistemą surenkančių atliekų kiekis, juridinių asmenų sutvarkytos komunalinės atliekos ir jų surinkimo tendencijos 2019–2021 m. Šakių rajono savivaldybėje.

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/proj_19rp3/default/table?lang=en

25 lentelė. Antrinių žaliaivų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas Šakių rajono savivaldybėje.

Atliekų rūšis	Surinkta 2021 m., t	Kiekis, kurį papildomai galima surinkti ⁷	Sistemos efektyvumas
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	159,45	214	42,7%
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	124,95	562,72	18,2%
PET pakuočių atliekos	687,17	48,88	93,4%
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	3,83	92,99	4%
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	520,05	28,01	94,9%

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Prognozuojant Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų kieko susidarymą, daroma prielaida, kad antrinių žaliaivų, įskaitant pakuotę surinkimas Marijampolės regiono savivaldybėse kiekvienais metais bus ne mažiau kaip 12 % bus efektyvesnis, palyginti su 2021 m. buvusiu.

26 lentelė. Šakių rajono savivaldybės komunalinių atliekų kieko susidarymo prognozė 2023–2027 m., t.

Atliekų rūšis	2023	2024	2025	2026	2027
Šakių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozė	25918	24434	23926	23456	23006
Susidaręs KA kiekis tonomis (nevertinant atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir užstato sistemoje surenkamo atliekų kiekių)	8985,65	8471,14	8295,18	8132,19	7976,13
Susidaręs KA kiekis tonomis įvertinus atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekių, užstato sistemoje surenkamą ir juridinių asmenų sutvarkomą komunalinių atliekų kiekį	14663,87	14956,53	15088,22	15262,79	15478,55

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Šakių rajono savivaldybės 2023–2027 m. komunalinių atliekų kieko susidarymo prognozė pagal atliekų rūšis pateikiama priede Nr. 1.

⁷ Atsižvelgiant į 2021 m. Marijampolės regiono savivaldybių mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus

6.2. Infrastruktūros plėtra

Siekiant įgyvendinti Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytais tikslus ir uždaviniais, planuojama sukurti ir vystyti šią atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą:

- ✓ **Bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų tvarkymo (toliau – MVA) infrastruktūros sukurimas vystymas.**

Marijampolės regione plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama plėtoti atliekų tvarkymo sistemą – pradėti atskirai surinkti maisto (virtuvės) atliekas. Taip pat, siekiant vystyti atliekų kompostavimą, planuojama padėti gyventojams užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, t. y. dalinant kompostavimo dėžes ir ugdant, šviečiant gyventojus, kaip patiemis pasigaminti kompostavimo dėžes ir tinkamai kompostuoti vietoje.

Plano įgyvendinimo laikotarpyje numatoma įgyvendinti bioskaidžių atliekų (tame tarpe maisto (virtuvės) atliekų) surinkimą šiomis priemonėmis, kurios bus įgyvendinamos palaipsniui viso Plano įgyvendinimo laikotarpiu:

- Surinkimas maisto (virtuvės) atliekų iš gyventojų daugiabučiuose namuose - 0,24 m³ konteineriais, žaliųjų atliekų – 1 m³ didmaišiais sezono metu;
- Surinkimas maisto (virtuvės) atliekų iš gyventojų individualiuose namuose - 0,08 m³ konteineriais, žaliųjų atliekų – 0,12 m³ konteineriais sezono metu;
- Surinkimas žaliųjų atliekų nuo kapinių ir sodų bendrijų – 1,1 m³ didmaišiais.

Įvertinus reikalingą atskiro MVA srauto surinkimo infrastruktūrą, 27 lentelėje pateikiamas papildomas infrastruktūros poreikis Šakių rajono savivaldybėje iki 2027 m.:

27 lentelė. Bioskaidžių atliekų infrastruktūros plėtratos poreikis Šakių rajono savivaldybėje

0,24 m ³	0,12 m ³	0,08 m ³	1 m ³	1,1 m ³
23	907	907	23	119

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Rūšiuojamuoju būdu surinktos MVA bus vežamos į MVA atliekų tvarkymo įrenginius, o žaliosios atliekos bus tvarkomos Marijampolės regiono žaliųjų atliekų tvarkymo aikštelėse.

- ✓ **Individualaus kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra.**

Siekiant įgyvendinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kieko užduotis, numatytais VAPTP, planuojama plėsti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžemis. Šios dėžės turėtų būti lengvai surenktinos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologinių atliekų skaidymuisi. Kompostavimo dėžės namų ūkiams – papildoma priemonė, kuria siekiama maksimaliai sumažinti į buitinių atliekų konteinerius ir sąvartyną iškeliaujančių atliekų kiekius. VAPTP plane numatyta, kad biologines atliekas

kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą, užtikrinus kontrolės ir stebėsenos sistemą.

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama individualių kompostavimo dėžių plėtra Šakių rajono savivaldybėje. 28 lentelėje pateikiamas kompostavimo dėžių poreikis savivaldybėje:

28 lentelė. Individualių kompostavimo dėžių poreikis Šakių rajono savivaldybėje

Savivaldybė	Kompostavimo dėžės
Šakių r. sav.	nuo 558 iki 663

Naujo finansavimo laikotarpiu regione planuojama įsigyti papildomai apie 2,5 tūkst. kompostavimo dėžių, kurių dalis bus skirta Šakių rajono savivaldybei.

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

✓ Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra.

Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytais VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Šakių rajono savivaldybėje numatoma tekstilės atliekų konteinerių plėtra.

Planuojama konteinerių plėtra savivaldybėje numatoma kolektyvinių konteinerių aikštelėse, siekiant sudaryti patogias sąlygas gyventojams netoli namų esančiose kolektyvinėse konteinerių aikštelėse išmesti švarius nenaudojamus tekstilės gaminius. 29 lentelėje pateikiamas tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis:

29 lentelė. Tekstilės konteinerių poreikis Šakių rajono savivaldybėje

	Savivaldybėje	Savivaldybės DGASA	Viso savivaldybėje
Šakių r. sav.	23	12	35

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

MAATC pasirašės sutartį su UAB „Ecoservice”, kuris Šakių rajono savivaldybėje, prie didžiųjų prekybos centrų, yra pastatės 11 vnt. Konteinerių tekstilės atliekoms surinkti.

Kita regioninė infrastruktūra, užtikrinanti valstybinių uždavinių įgyvendinimą:

- Lokalių atsinaujinančios energijos įrenginių plėtra.

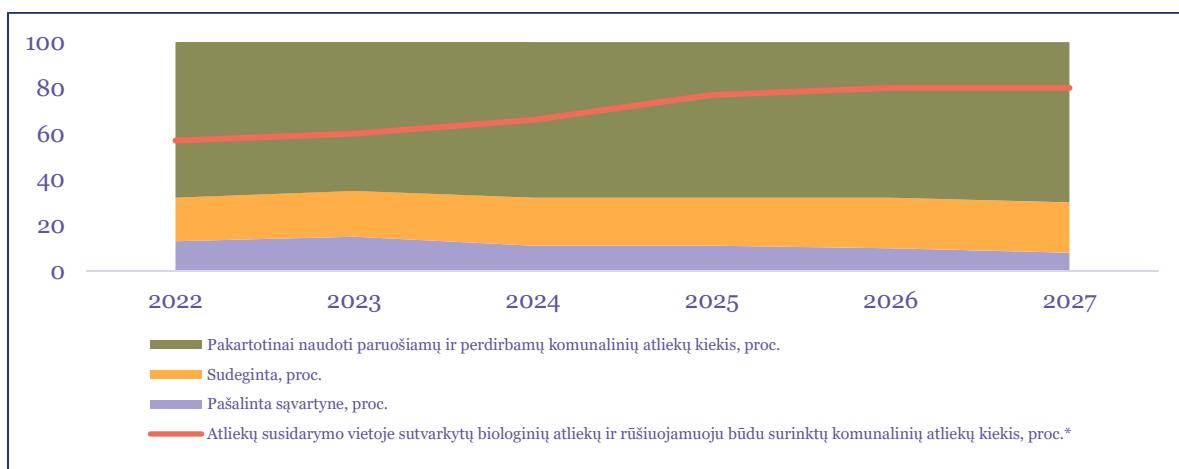
Atsinaujinančių energetinių resursų poreikio patenkinimas, įrengiant lokalius elektros energijos gamybos įrenginius, siekiant padidinti atsinaujinančių išteklių naudojimą ir veiklos sąnaudų mažinimą. Plano įgyvendinimo laikotarpyje planuojama pradėti antžeminės 450 kW saulės modulių elektrinės įrengimo darbus. Numatoma saulės modulių elektrinės vieta: Uosinės 8, Marijampolės sav.:

- Filtrato valymo įrenginių rekonstrukcija / modernizavimas.

Plano įgyvendinimo laikotarpyje, Marijampolės regiono sąvartyne planuojama pradėti atvirkštinės osmozės įrenginio rekonstrukcija. Nuotekų valymui osmosinis slėgis yra dirbtinai paverčiamas priešingu. Tirpalo su didesne koncentracija (šiuo atveju nuotekų) pusėje yra dirbtinai sukeliamas slėgis, viršijantis nuotekų osmosinio olėgio dydį. Tokiu atveju vandens molekulės yra priverčiamos judėti priešinga kryptimi – iš nuotekų į kitą membranos pusę (švaraus vandens pusę). Kadangi membrana praleidžia tik vandens molekules, pro membraną praeina tik vanduo, o visos priemaišos lieka koncentrato pusėje. Įrenginio konstrukcija leis užtikrinti, jog iš 100 % jeinančių nuotekų kieko būtų gaunama apie 75 % išvalyto iki nustatytyų parametruų nuotekų ir 25 % koncentrato liekanų, kurioje ir liks visos sukoncentruotos nuotekose ištirpusios priemaišos.

Įgyvendinus numatomą infrastruktūros plėtrą Šakių rajono savivaldybėje, numatoma komunalinių atliekų tvarkymo prognozė pateikiama 21 paveiksle.

21 pav. Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas

7. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIUI UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS

Plano įgyvendinimo laikotarpiu Šakių rajono savivaldybėje numatyta rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra. Pagrindinė infrastruktūra, kuriai reikėjo didžiausių finansinių investicijų, buvo įdiegta 2014–2020 m. atliekų tvarkymo plano laikotarpiu. Vertinama, kad įgyvendinus regiono ir savivaldybės priemones, vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos tenkančios namų ūkiui per mėnesį turėtų didėti ne daugiau kaip 7–10 proc.

30 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Šakių rajono savivaldybėje

Savivaldybė	2021 m. vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur/l namų ūkiui /mėn.
Šakių r. sav.	4,31

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Didžiausią įtaką mokesčiams turės nuo 2023 m. padidėsiantis mokesčis už aplinkos teršimą nepavojingų atliekų sąvartyne (nuo 15 eur/t iki 50 eur/t), kuris kasmet bus indeksuojamas pasibaigus mokesčiniui laikotarpiui, taikant indeksavimo koeficientą. Koeficientas nustatomas pagal Lietuvos statistikos departamento apskaičiuotą ir Oficialiosios statistikos portale paskelbtą mokesčinių metų vartotojų kainų indeksą dalijant iš šimto. Siekiant mažinti šio mokesčio didėjimo įtaką vidutinėms atliekų tvarkymo išlaidoms, tenkančioms namų ūkiui, Plano priemonės orientuotos į regioniniame sąvartyne šalinimų atliekų kieko mažinimą.

Atliekų, patenkančių į sąvartyną, kieko mažėjimui daugiausiai įtakos turės MVA, tekstilės, antrinių žaliaivų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas. MVA srauto atskiras surinkimas, gali sumažinti į mišrių komunalinių atliekų kiekį daugiau nei 160–200 t. atliekų, o tekstilės atliekų atskiras surinkimas, remiantis atliekų sudėties tyrimais – apie 370–410 t. atliekų. Efektyvesnis šių atliekų srautų rūšiuojamasis surinkimas sudaro prielaidas sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį.

Antrinių žaliaivų, tame tarpe pakuočių, patenkančių su mišriomis komunalinėmis atliekomis (šiuo metu, remiantis atliekų sudėties tyrimais, vidutiniškai Šakių rajono savivaldybėje kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis patenka apie 17 % antrinių žaliaivų, tame tarpe pakuočių), kieko sumažėjimas, turi vieną didžiausią potencialų mažinti mišrių komunalinių atliekų.

Atkreipiama dėmesys, kad Plane nėra vertinama Valstybinės kainų ir energetikos komisijos sąvartyno vartų mokesčio ir kitų galimų mokesčių reguliavimo įtaka sąvartyno vartų mokesčiui ir įmokoms už atliekų tvarkymą, taip pat galimi minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų pasikeitimai, kurie gali turėti įtakos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apimtims Šakių rajono savivaldybėje. Galimą įtaką taip pat gali koreguoti Europos Sajungos skiriamos paramos dydis ir intensyvumas priemonėse.

8. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Už regioninio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano stebėseną ir regionines priemones atsakingas UAB MAATC, kuris metiniame pranešime pateikia apibendrintą informaciją apie regioniniame plane numatyti tikslų, uždavinų, priemonių įgyvendinimą ir rezultatų pasiekimą. Už Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano priemonių stebėseną atsakinga Šakių rajono savivaldybė.

31 lentelė. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėsenai

NR.	RODIKLIS	RODIKLIOS REIKŠMĖ										
		2022	2023 I	2023 II	2024 I	2024 II	2025 I	2025 II	2026 I	2026 II	2027 I	2027 II
260.1.	Susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbtą (proc.)	68		68		68		68		68		70
260.3.	Visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne (proc.)	13		13		11		11		10		8
261.1.	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuojų būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis, proc.	57		60		65		70		75		80
261.2-1	Įdiegta biologinių atliekų surinkimo sistema, vnt.				1							

NR.	RODIKLIS	RODIKLO REIKŠMĖ										
		2022	2023 I	2023 II	2024 I	2024 II	2025 I	2025 II	2026 I	2026 II	2027 I	2027 II
261.2-2	Užtikrinant kompostavimą biologinių atliekų susidarymo vietose, išdalintos individualaus kompostavimo dėžės, vnt. Aprūpinant gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, tekstilės atlieku konteinerių skaičius, vnt.											Nuo 558 iki 663
261.5.				12			23					
261.6	Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas					Nuolatos DGASA aikštélėse						

32 lentelė. Šakių rajono savivaldybės atlieku prevencijos ir tvarkymo plano priemonių stebėsenai

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIOS REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
1.2.1.1-1	Sutvarkytos bešeimininkėmis atliekomis užterštos teritorijos, vnt.														Pagal poreikį
1.2.2	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse) plėtra														
1.2.2.1	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse) plėtra Šakių rajono savivaldybėje														
1.2.2.1-1	Jutraukta į tvarką, vnt.									1					
1.2.3	Viešųjų geriamojo vandens stotelų tinklo plėtojimas savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose														
1.2.3.1	Viešųjų geriamojo vandens stotelų tinklo plėtojimas Šakių rajono savivaldybės traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose														
1.2.3.1-1	Jutraukta į tvarką, vnt.								1						
1.2.4	Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas														
1.2.4.1	Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas Šakių rajono savivaldybėje														
1.2.4.1-1	Suorganizuotas padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, surinkimas ir sutvarkymas, vnt.									1		1		1	1
2.	ATLIEKŲ ATSKYRIMAS SUSIDARYMO ŠALTINYJE, SIEKIANT PARUOŠTI PAKARTOTINAI NAUDOTI ARBA PERDIRBTI														
2.1	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis, proc.				57		60		65		70		75		80
2.1.	Didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę atliekų rūšiavimo srityje														
2.1.1	Viešinimo kampanijų vykdymas, skatinant atliekų rūšiuojamajį surinkimą														
2.1.1.1	Viešinimo kampanijų vykdymas, skatinant atliekų rūšiuojamajį surinkimą Šakių rajono savivaldybėje														

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIOS REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
2.1.1.1-1	Įgyvendintų savivaldybės viešinimo priemonių, numatytių regioniniame viešinimo plane, atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis dalis, proc.								100		100		100		100
2.2.	<i>Didinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą</i>														
2.2.5	Kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, buityje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti														
2.2.5.1	Kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, buityje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti Šakių rajono savivaldybėje														
2.2.5.1-1	Išdalintų individualaus kompostavimo dėžių skaičius, vnt.														Nuo 558 iki 663
2.2.6	Bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra														
2.2.6.1	Bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šakių rajono savivaldybėje														
2.2.6.1-1	Įdiegta biologinių atliekų surinkimo sistema, vnt.							1							
2.2.9	Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra														
2.2.9.1	Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šakių rajono savivaldybėje														
2.2.9.1-1	Tekstilės atliekų konteinerių skaičius, vnt.							12			23				
2.2.10	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas ir kitų savivaldybės dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas														
2.2.10.1.	Savivaldybės Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas ir kitų savivaldybės dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą Šakių rajono savivaldybėje atnaujinimas														
2.2.10.1-1	Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus, vnt.														Pagal poreikį

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIOS REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
2.2.10.2.	Dokumentų, susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą Šakių rajono savivaldybėje atnaujinimas, diferencijuoto apmokestinimo galimybių ir jų kontrolės priemonių įvertinimas														
2.2.10.2.-1	Atnaujinti dokumentai, vnt.														Pagal poreikį
2.2.11	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukslių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnųjų servetelių ir (ar) oro balionėlių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl drėgnųjų servetelių ir (ar) oro balionėlių šiukslių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo														
2.2.11.1	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukslių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnųjų servetelių ir (ar) oro balionėlių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl drėgnųjų servetelių ir (ar) oro balionėlių šiukslių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo Šakių rajono savivaldybėje														
2.2.11.1-1	Pasirašytų sutarčių skaičius, vnt.														Pagal poreikį
2.2.12	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, vežimo ir apdorojimo finansavimo														
2.2.12.1	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtru, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, vežimo ir apdorojimo finansavimo Šakių rajono savivaldybėje														
2.2.12.1-1	Pasirašytų sutarčių skaičius, vnt.														Pagal poreikį
2.2.13	Užtikrinti saugų asbesto atliekų surinkimo ir sutvarkymo organizavimą savivaldybėse														
2.2.13.1	Užtikrinti saugų asbesto atliekų surinkimo ir sutvarkymo organizavimą Šakių rajono savivaldybėje														
2.2.13.1-1	Igyvendintų asbesto atliekų surinkimo ir sutvarkymo projektų skaičius, vnt.							1		1		1		1	1
3.	ATLIEKŲ PARUOŠIMAS NAUDOTI TOS PAČIOS ARBA KITOS PASKIRTIES PRODUKTAMS AR MEDŽIAGOMS GAMINTI														
3.-1	Susidariusių komunalinių atliekų					68		68		68		68		68	70

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
	(pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta (proc.).														
4.	ATLIEKŲ ŠALINIMO GALIMYBĖS UŽTIKRINIMAS														
4.-1	Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis, proc.				13		13		11		11		10		8

PRIEDAI

1 priedas. Komunalinių atliekų tvarkymas Marijampolės regione 2023–2027 m., t

Atlieku rūšis	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	211	236	262	288	320
MVA (LT)		97	145	169	193
Žaliosios atliekos	480	518	1661	1712	1766
Tekstilės atliekos	47	95	142	189	296
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	260	328	395	463	547
PET pakuočių atliekos	699	705	711	717	724
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	26	37	48	60	74
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	527	530	534	537	541
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir panašiai)	5,2	7,5	9,9	12,3	15,2
Didžiosios atliekos	1282	1354	1429	1509	1593
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	178	193	208	223	242
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,74	0,77	0,81	0,85	0,89
Kitos komunalinės atliekos	660,4	657,1	653,8	650,5	647,3
Mišrios komunalinės atliekos	5899	5071	3529	3061	2662
Buityje susidarančios pavojingosios atliekos	0,87	0,86	0,86	0,85	0,85
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	419,6	461,6	503,5	545,5	598,0

Šakių rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Atliekų rūšis	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
#N/A (kitos, nepriskirtos jokiais grupėi, atliekos)	4,82	4,24	3,73	3,28	2,89